

bONUM PUBLICUM

6

KÖZÖS KUTATÁSSAL
EGY HATÉKONYABB
KÖZÉP-EURÓPÁÉRT
– INTERJÚ HATOS PÁLLAL

14

NEMZETKÖZI NÍVÓDÍJAT
NYERT A LUDOVIKA CAMPUS

29

EURÓPA VÁLASZTOTT,
ÚJ ÖSSZETÉTELŰ
EURÓPAI PARLAMENT
ALAKUL

YouTube-csatorna

több mint 3 ezer feliratkozó

több mint 955 ezer megtekintés

több mint 13 millió perc nézési idő

több mint 400 videó

Iratkozzon fel Ön is csatornánkra, hogy értesülhessen legújabb videóinkról!

nkeuni

Hét évtized és a fejlődés lehetőségei – kínai vendégek az NKE-n

Megalakult az új egyetemi szenátus

Mentori programok is segíthetik a közigazgatásba való beilleszkedést

Öt év az Európai Bizottságban – interjú Navracsics Tiborral

Ludovikás életutak: Perjés Géza hadtörténész

TARTALOM 2019. JÚNIUS

02 MOZAIK	19 MENTORI PROGRAMOK IS SEGÍTHETIK A KÖZIGAZGATÁSBA VALÓ BEILLESZKEDÉST	38 KIBERBIZTONSÁG: EGYRE ELKÖTELEZETTEBBEK VAGYUNK
06 KÖZÖS KUTATÁSSAL EGY HATÉKONYABB KÖZÉP-EURÓPÁÉRT – INTERJÚ HATOS PÁLLAL	23 RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR: MAGAS ELVÁRÁSOK, BIZTOS JÖVŐ	41 SZOROSABBÁ VÁLT MAGYARORSZÁG ÉS TÖRÖKORSZÁG EGYÜTTMŰKÖDÉSE
10 HÉT ÉVTIZED ÉS A FEJLŐDÉS LEHETŐSÉGEI	26 DIGITÁLIS MEGOLDÁSOK A JÖVŐ HADSEREGÉBEN	44 HÍRHEDT BŰNESETEK, HÍRES DETEKTÍVEK
12 A HONVÉDELEM NAPIJÁTÓL A HŐSÖK EMLÉKÜNNEPÉIG	29 EURÓPA VÁLASZTOTT, ÚJ ÖSSZETÉTELŰ EURÓPAI PARLAMENT ALAKUL	47 LUDOVIKÁS ÉLETUTAK: PERJÉS GÉZA HADTÖRTÉNÉS (1917–2003)
14 NEMZETKÖZI NIVÓDÍJAT NYERT A LUDOVIKA CAMPUS	32 EGÉSZSÉGÜNKET IS KÁROSÍTHATJÁK A SZERVES MIKROSZENNYEZŐK	50 A LUDOVIKA OSTROMA
16 DUNAI HAJÓBALESET: A VTK IS SEGÍTETTE A MENTÉST	35 ÖT ÉV AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGBAN – INTERJÚ NAVRACSICS TIBORRAL	53 IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS ÁVH-S MÓDRAL
18 MEGALAKULT AZ NKE ÚJ SZENÁTUSA		56 AJÁNLÓ

FELAVATTÁK GYŰRŰIKET AZ NKE VÉGZŐS HALLGATÓI

A hagyományokhoz híven idén is megrendezte gyűrűavató bálját a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Az eseményen az egyetemi vagy kari címerrel ellátott pecsétgyűrűket avatták fel a végzős hallgatók, az NKE Oktatási Központ feldíszített aulájában. Koltay András köszöntőbeszédében a hagyományok fontosságára hívta fel a figyelmet. „A modern kori egyetemek, így az NKE is a hagyománytiszteltre épül” – fogalmazott az intézmény rektora. A köszöntőt követően a végzős hallgatók palotás nyitótáncot mutattak be, amelyet Kállay Ákos tanított be. Pohárköszöntőjében Cziczás Péter, az NKE EHÖK elnöke hangsúlyozta: „A gyűrűavatón együtt ünnepeljük, hogy tanulmányaik végéhez érve a hallgatók búcsút mondanak az egyetemnek, és visszaemlékeznek az együtt töltött időre.”

80 ÉVES AZ ELSŐ MAGYAR HONVÉDELMI TÖRVÉNY

Nyolc évtizeddel ezelőtt, 1939-ben fogadta el az akkori törvényhozás az állampolgárok honvédelmi kötelezettségeit, a háború idején vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetén elrendelhető honvédelmi szolgálatokat, a gazdasági korlátozásokat és egyéb kivételes intézkedéseket egységes rendszerbe foglaló jogszabályt. Az első honvédelmi törvény megszületésének történelmi háttéréről és a mai korig nyúló hatásairól rendeztek konferenciát az NKE Hungária körúti campusán. A rendezvényen elhangzott, hogy az európai jogállami fejlődés szempontjából nagy fontosságú a honvédelem szabályozásának folyamatos fejlődése. „Az 1939. II. törvény cikk megalapozta az azóta is töretlenül tekinthető honvédelmi különleges jogrendi szabályozási rendszer fejlődését” – hangsúlyozta előadásában Kádár Pál. A Honvédelmi Minisztérium közgazgatási államtitkára elmondta, hogy ez volt az a jogszabály, amely elsőként foglalta össze, egyfajta kódexszerűen nemcsak a haderőre, hanem a kivételes jogrendre vonatkozó rendelkezéseket, szabályokat is. A konferencián szó volt a többi között az első honvédelmi törvény hadtörténeti jelentőségéről, a Legfelső Honvédelmi Tanács intézményéről és a honvédelmi kötelezettségek rendszeréről.

VERSENYJOGI ADATVÉDELEM

Az információs technológiák folyamatos terjedése számos adatvédelmi kérdést is felvet, hiszen például a közösségi médiafelületeken megjelenő felhasználók személyes adataik tömegét osztják meg nemcsak egymással, hanem a szolgáltatókkal is. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen nemrégiben megalakult Információs Társadalom Kutatóintézet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Versenyjogi Kutatóközpontjával közösen rendezett szakmai workshopot az adatvédelem versenyjogi vonatkozásairól. Az információs társadalommal kapcsolatos szabályozási, etikai kérdéseket összetettségükben kell vizsgálni és kutatni – hangsúlyozta köszöntőjében Török Bernát. Az NKE Információs Társadalom Kutatóintézet igazgatója szerint ehhez egyre több szakterület együttműködésére van szükség, hiszen az adatvédelmi szabályozásnak például komoly alkotmányjogi vonatkozásai is vannak, de érdemes vizsgálni a versenyjogi aspektusokat is. „A kutatók, a hatóság és a piaci szereplők együttműködésével lehet hatékony választ adni arra, hogy az infokommunikációs technológiák által teremtett kihívásoknak hogyan tudunk a legjobban megfelelni” – hangsúlyozta Török Bernát. A rendezvényen a többi között szó volt a német szövetségi versenyhatóság Facebookkal kapcsolatos döntéséről, amely egy többéves antitrosztvizsgálat végére tett pontot azzal, hogy tiltásokat fogalmazott meg a vállalat adatfelhasználási tevékenységével kapcsolatban.

ISMÉT A FORUM PUBLICUM AZ ÉV HALLGATÓI MAGAZINJA

Idén is első helyezést ért el a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói magazinja, a *Forum Publicum* a DUE Médiahálózat által szervezett pályázaton. Az immáron harmadik alkalommal elnyert első díjjal járó elismerést a budapesti Akvárium Klubban, az Országos Ifjúsági Sajtófesztiválon vehették át a szerkesztőség tagjai. A magazin első lapszáma 2012 nyarán jelent meg azzal a céllal, hogy bemutassa egyetemünket az újonnan érkező golyáknak. A kezdeti pozitív fogadtatás eredményeképp indulhatott el az újság havi megjelenése. Az elmúlt hét év során közel hatvan lapszámban több mint hetven NKE-s hallgató írásával találkozhattak az olvasók. „A *Forum Publicum* hét év alatt igazi branddé nőtte ki magát a hazai felsőoktatási sajtóban” – fogalmazott a díjátadó után Szilágyi Dénes.

A magazin főszerkesztője elmondta, hogy a *Forum Publicum* országsszerte ismerik, és számos alkalommal ismerte már el munkájukat a szakmai zsűri.

DOKTORANDUSZOK A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Harmincnégy előadásból álló konferencián kaptak lehetőséget az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola doktoranduszai, hogy a jövő tudásaiként szakmai közönség előtt mutathassák be kutatási tervüket, eddigi eredményeiket. Az egész napos előadások két szekcióban, a katonai műszaki tudományok hat kutatási területén zajlottak. Haig Zsolt ezredes, iskolavezető-helyettes köszöntőjében elmondta, hogy a kutatási eredmények közzététele alapvető követelmény a tudományos munkában, és erre már a doktori iskolai tanulmányok során is hangsúlyt kell fektetni. Hornyacsek Júlia tudományos titkár véleménye szerint a tudomány világában való eligazodást jól segíthetik a doktori iskola konferenciái, amelyek erőssége, hogy az előadók az oktatók, professzorok véleményén túl a doktorandusztársaik véleményét is megismerhetik, és kicserélhetik a kutatási tapasztalataikat. A hat szekcióban különböző témájú előadások voltak a katasztrófavédelemtől kezdve az informatikán, robotikán, haditechnikán keresztül egészen a környezetvédelemig.

DÍJESŐ AZ ÖTÉVES NKE SE SZÜLETÉSNAJÁN

Díjakat, elismeréseket adtak át a Nemzeti Közszerológati Egyetem Sportegyesületének ötödik születésnapja alkalmából a Ludovika Főépület Hunyadi termében. Az NKE SE 26 szakosztályában mintegy 800-1000 fő sportol, hallgatók és dolgozók egyaránt. A díjátadón Kovács Gábor r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes, az NKE SE elnöke felidézte az öt évvel ezelőtti alapítás fő motivációját, amely egy önálló sportegyesület létrehozását tűzte ki célul a Sportos Egyetem koncepcióval összhangban. A hagyományos sportágak mellett olyanok is megtalálhatók, amelyek más egyesületekben nem. Mára több szakosztály képviseli magát nemzetközi és hazai versenyeken, de ott vannak az egyetemi versenyrendszerekben, például a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Országos Bajnokságán, a MEFOB-on is. Az egyesületben végzett munkájáért díjat kapott Várhegyi Katalin, az NKE SE szakmai vezetője. Az elismeréseket Kovács Gábor r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes, az NKE SE elnöke adta át a Hunyadi teremben rendezett ünnepségen.

KÖZÉPPONTBAN A TERÜLETVÉDELMI ERŐK

A területvédelmi erők háborúban és békében játszott szerepe címmel tartottak konferenciát a Nemzeti Közszerológati Egyetemen. Az elhangzott előadások témái, mint például a terrorizmus, az új generációs háborúk nagyon is aktuálisak, hiszen számos ezekkel kapcsolatos kihívással szembesülnek az országok napjainkban. A tudományos rendezvényen elhangzott: a NATO Partnerség a Békéért Program célja, hogy a szövetség alapját jelentő demokratikus elvek mentén további európai és ázsiai országokkal kapcsolja össze a katonai-politikai szervezetet. A program olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek elősegítik a békét és a biztonságot, valamint növelik a biztonsági kapacitást. A NATO partnerségi programjai erősítették a szövetséget, sokszínűséget hoztak, politikai belátást eredményeztek,

és támogatták a biztonsági hatókörzetet. Az előadások témái között szerepelt a terrorizmus és annak lehetséges jövőbeni irányai, az új generációs háborúk, a globális fenyegetések és a fenyegetettség különböző aspektusai, valamint a területvédelmi erők alkalmazásának tapasztalatai is.

FEGYVERNEMI NAPOT ÜNNEPELTEK A KATONAI REPÜLÉSIRÁNYÍTÓK

Június elseje a katonai repülésirányítók napja, amely 2013-tól hivatalosan is fegyvernemi nap. Ebből az alkalomból rendezték meg mintegy 70 fővel a szakma nyolcadik találkozóját, amelynek Pápa, Szolnok, Kecskemét és Veszprém után ezúttal a Nemzeti Közszerológati Egyetem adott otthont. 55 éve kezdte meg tanulmányait Szolnokon az első vadászirányító megfigyelő tancsoport. „A szakterület azóta nagy utat járt be, hiszen az idei már a nyolcadik alkalom, amikor fegyvernemi ünnepként emlékezünk a repülésirányítók napjára” – fogalmazott köszöntőjében Kilián Nándor dandártábornok. A Magyar Honvédség Parancsnokságának légierő haderőnemi szemléelője kiemelte: a repülésirányítók munkája szerteágazó, hiszen békeidőben is olyan fontos feladatokat végeznek, mint a kutató-mentő szolgálat biztosítása, a hazai és szövetséges légi műveletek légi vezetése, irányítása, valamint a katonai reptereken zajló műveleti és kiképzési repülések biztosítása. A dandártábornok arról is beszélt, hogy a magyar légierő jelentős fejlesztések előtt áll: a Zrínyi 2026 Haderőfejlesztési Program keretében 20 darab új, könnyű, többcélú H145M típusú helikopter és 16 darab, többek között személyszállító, kutató-mentő és tüztámogató képességekre bevethető H225M helikopter érkezik hazánkba, valamint két-két darab Airbus és Falcon típusú szállítórepülőgép állt hadrendbe.

SANGHAJI VENDÉGEK AZ NKE-N

A Sanghaji Társadalomtudományi Akadémia (SASS) magas rangú vezetői tettek látogatást a Nemzeti Közszerológati Egyetemen május 21-én. A megbeszéléseken szó volt a két intézmény bemutatkozása mellett az együttműködés erősítéséről is. A Ludovika Campus Oktatási Központjában tartott eseményen Odrobina László nemzetközi és pályázati igazgató hangsúlyozta, hogy a kínai-magyar kapcsolatok nemcsak egyetemi, hanem államközi szinten is jelentősek, további elmélyítésükben pedig az NKE-nek is fontos szerepe lehet. A Sanghaji Társadalomtudományi Akadémia felépítéséről és működéséről Zhang Zhaoan, a szervezet alelnöke beszélt. Elhangzott, hogy intézményüknek 27 kutatóintézet van, amelyek a társadalomtudomány teljes spektrumát lefedik. Saját kiadóval is rendelkeznek, és náluk jelenik meg a Kína-szerte ismert és nemzetközi viszonylatban is jó nevű *Social Sciences Weekly* című tudományos hetilap is. Az alelnök elmondta, hogy nemzetközi együttműködések – az NKE-hez hasonlóan – szerteágazóak, és évente több alkalommal szerveznek tudományos konferenciát társadalomtudományi és sinológiai témákban. A megbeszéléseken a SASS vezetői több publikációs lehetőséget is felajánlottak az NKE kutatói számára, valamint egy együttműködési megállapodás megkötésével javasolták hivatalossá tenni a két intézmény közötti szakmai kapcsolatot.

MÁR LEHET JELENTKEZNI AZ EUROATLANTI NYÁRI EGYETEMRE

Idén ismét megszervezzük a hagyományos Euroatlanti Nyári Egyetemet az MH vitéz Szurmay Sándor Helyőrség Dandár és az NKE Eötvös József Kutatóközpont, Stratégiai Védelmi Kutatóintézet közreműködésében. Az esemény július végén, Szolnokon lesz. Az Euroatlanti Nyári Egyetemet Magyarország NATO-csatlakozása óta a 20. alkalommal szervezzük meg. A neves biztonságpolitikai szakértők bevonásával zajló képzésen a hallgatók előadások, szemináriumok, válságkezelő szimulációk keretében ismerkedhetnek meg Európa közvetlen biztonsági környezetének biztonságpolitikai folyamataival. A Nyári Egyetem áttekinti azt is, hogy milyen kihívásokkal kell napjainkban szembenéznie a NATO-nak, valamint a szövetség tagjaként Magyarországnak. A nyári egyetemre pályázhatnak a többi között a Magyar Honvédség tisztjei, altisztjei, kormánytisztviselői, honvédelmi alkalmazottai és önkéntes tartalékosai, de főiskolások, egyetemisták és doktoranduszok, valamint ügyészségi, bírósági, rendőrségi, katasztrófavédelmi szervezetek és védelmi bizottságok munkatársai is. Emellett részt vehetnek a képzésen például a honvédelem ügye iránt elkötelezett pedagógusok is.

Közös kutatással egy hatékonyabb Közép-Európáért

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A közép-európai nemzetek a történelem során számos alkalommal voltak egymásra utalva. A sok történelmi, kulturális hasonlóság mellett ma az Európa jövőjét meghatározó témákban való közös fellépés is erősíti a régióban élő országok együttműködését. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen nemrégiben létrejött Közép-Európa Kutatóintézet egyik első kutatása azt vizsgálja, hogy a rendszerváltás óta eltelt három évtized történelme hogyan alakította az egyes országok sorsát. A kutatóintézet létrehozásáról és terveiről Hatos Pál történésszel, az intézet vezetőjével beszélgettünk.

● **Mi hívta életre a Közép-Európa Kutatóintézetet?**

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem távlatos elképzelése, hogy egy nagyszabású kutatóbázist épít fel az intézmény berkein belül. Ezért jött létre az Eötvös József Kutatóközpont és azon belül ez a kutatóintézet is. Közép-Európa az államiság kezdete óta – ezer éve – regionális és egyben mentális kerete is a magyar

történelemnek, a magyar politikának, egyáltalán a magyar életnek. Ezért azt gondolom, hogy minden korszaknak újra kell fogalmaznia a térséggel kapcsolatos tapasztalatait, ez a kiindulópontja annak a sokoldalú tudományos kapcsolatépítési tevékenységnek, amelyre a Közép-Európa Kutatóintézet vállalkozik. Elsősorban a visegrádi együttműködés országaira fókuszálunk, de ha »

a közép-európai régióról beszélünk, akkor nem szabad kihagyni a sorból Horvátországot vagy Szlovéniát sem. Ha Közép-Európáról van szó, akkor a német Közép-Európát, elsősorban Ausztriát és bizonyos értelemben Bajorországot is idesorolhatjuk, de kelet felé sem zárjuk el a kapcsolatépítést. A történelmi Magyarország délkeleti határa egyben kulturális határ volt, a gótika utolsó bástyája a brassói „fekete templom”, a magyar államszervezés és a nyugati keresztény kultúra hatóköréi egyaránt a soknépű és sokvallású Erdély keleti határáig terjedtek – s nem kell különösebben indokolni, hogy miért soroljuk Erdélyt és a Partiumot ma is Közép-Európához. De a történelmi sorsközösség miatt, amely a kommunista elnyomásban megnyilvánult, s a kisebb lélekszámú nemzetek mai erős érdekközössége okán is, Közép-Európát Köztes-Európára tágítva idesorolhatjuk a balti nemzeteket is. Tehát ez a legtágabb fókuszja annak a perspektívának, amelyben mi a Közép-Európa Kutatóintézetet szeretnénk elhelyezni.

● **Önt elsősorban történészként ismerheti a közvélemény. Hogyan tudja majd kamatoztatni ezeket a tapasztalatait a kutatóintézet élén?**

Az intézet vezetésére való megtisztelő felkérés elsősorban történészi múltammal, másrészt kulturális diplomáciai tapasztalatommal függhet össze. A Balassi Intézet élén töltött éveim meggyőztek arról, hogy Magyarország – ahogy fél évezrede vagy száz éve – ma is Közép-Európa egyik különleges fókuszpontja. Ki kell aknázni azokat a tapasztalatokat, amelyek az elmúlt száz év igen viharos történelmében a régiót és benne a különböző országok történelmét formálták, és azonosítani kell a hasonlóságokat és a különbségeket. Emellett vizsgálni kell azokat a jelenben is ható magatartásbeli, mentális, politikai és társadalmi mintázatokat, lélektani és gazdasági kondíciókat, amelyek a régiót Közép-Európává teszik. Nagyon széles tehát az a kutatási tér, amelyben a kutatóintézet munkatársai dolgoznak.

● **Mennyire jellemző Magyarországon ez a fajta tudományos megközelítése a közép-európai kutatásoknak?**

Sok kiváló kutatója van a témának, mégis Magyarország jelenleg nem gazdag Közép-Európa-kutatási központokban. Itt az ideje, hogy a többi között Teleki Pál és Kosáry Domokos példájából kiindulva felújítsuk és folytassuk a régi összehasonlító kutatásokon alapuló hagyományokat. Fontos célunk, hogy kutatásaink során a magyar perspektíva mellé odaállítsuk a lengyel a cseh, a horvát vagy éppen a szlovén látásmódot is. Ennek érdekében – a kutatási eredmények ismertetésére és a tapasztalatok megosztására – szeretnénk majd tudományos workshopokat, konferenciákat szervezni, már a következő évben is. A több évre tervezett kutatási programjainkban természetesen számíthatunk az egyetem karainak, intézeteinek tapasztalataira, együttműködésére is. Azt reméljük, hogy

munkánkkal magát az egyetemet is ismertebbé tudjuk tenni nemzetközileg.

● **Milyen konkrét kutatási elképzeléseik vannak a közeljövőt tekintve?**

Tevékenységünk fókuszában olyan együttműködési hálózatok kialakítása áll, amelyek a térség országainak egymáshoz való viszonyát, együttes fellépéseinek történelmi kondícióit, az EU-val, az atlanti integrációval és nem utolsósorban Kínával, valamint a felemelkedő ázsiai országokkal kapcsolatos régióbeli közpolitikai, gazdasági, biztonságpolitikai és kulturális tapasztalatok és elvárások konvergenciáját, illetve történetiségük által is meghatározott különbségeit elemzi. Olyan témákban szeretnénk kutatásokat végezni, mint például Lengyelország mint Közép-Európa nagyhatalma; a Közép-Európa-gondolat története Zágrábban és Ljubljanában; a V4-es perspektívák a berlini fal leomlása után és ma; örökség- és közösségfejlesztés Közép-Európában. De terveink között szerepel az is, hogy megvizsgáljuk, milyen megoldások lehetségesek a város-vidék ellentét kezelésére Közép-Európában, vagy hogy mi maradt meg az Osztrák–Magyar Monarchiából, és az hogyan, milyen formában élt tovább a birodalom felbomlása után. Tervezett kutatási témáink között szerepel emellett az USA, a NATO, Kína és Korea Közép-Európával való kapcsolatának vizsgálata is. Ezek egyelőre tervek, nem biztos, hogy mindegyik projektet meg tudjuk valósítani, de amit megvalósítunk, azt szeretnénk mindig lengyel, cseh, szlovák, osztrák stb. kutatókkal együttműködve megtenni. Ezek felmérése és előkészítése zajlik most.

● **A régió országai között számos téren jelentős a különbség. Beszélhetünk-e közös közép-európai gondolkodásról, eszmeiségről?**

Akár többes számban is fogalmazhatunk. Könyvtárnyi irodalom szól arról, hogy a különbségeken túl miben áll vagy éppen bukik a régió egysége vagy hasonlósága. A hihetetlen nagy nyelvi és etnikai sokszínűség, a sokszor egymásnak feszülő nemzeti ambíciók ellenére, vagy talán éppen ezért is fogalmazódtak meg a közös történelmi tapasztalatokban olyan mintázatok, amelyek a régiót azzá teszik, amit mi Közép-Európának nevezünk. Persze ez nem mindenütt elfogadott kutatási előfeltevés. Nyugat-Európában régiókat sokszor egész egyszerűen a Kelethez sorolták és sorolják, míg a régió országai ezt régebben és ma sem szívesen vállalják. Ahogy a magyarok, úgy a lengyelek, a csehek, a horvátok mind a nyugati kereszténység és az európai felvilágosodás történelmi keretrendszerében gondolkodtak és éltek. Nemzeti közösségeik mai formájukban is egymásra vannak utalva, és különösen igaz, hogy a közös fellépés, a közép-európai érdekegyeztetés különböző fórumainak megerősítése ma nagyon aktuális. Mi ehhez a magunk eszközeivel, a tudományos háttér nemzetközi szövetrendszerének sűrűbbé és láthatóbbá tételével járulunk hozzá reményeink szerint.

● **Ehhez a munkához elengedhetetlen a nemzetközi kapcsolatépítés is. Ezen a téren milyen lehetőségeik és elképzeléseik vannak?**

Munkatársaim alaposan ismerik a régió egy vagy több országát, tudományos életét és nyelvét. Ezt kihasználva szeretnénk a kutatásainkba minél több kollégát bevonni a közép-európai országokból. Egyfajta katalizátorként is szeretnénk működni a régióban, illetve hozzákapcsolódni a hasonló profilú, már létező egyetemi, illetve kutatóintézményekhez.

● **A kutatásokban mennyire számítanak az egyetem egyre bővülő tudományos profiljára és az ezeket megtestesítő kutatókra, oktatókra?**

Ahogy említettem, szeretnénk az egyetem karainak és intézeteinek kiváló emberi erőforrásait és gazdag kutatási potenciálját kapcsolatépítésünkhöz felhasználni. Remélem, mi is hasznosak tudunk lenni kollégáimmal az egyetem közössége számára.

● **Mennyire szolgálnak témát a kutatásaikhoz a mai kor történései?**

Számtalan olyan kérdés vesz körül minket manapság, mint például a tömeges migráció vagy a klímaváltozás, amelyek más formában jelentkeztek mondjuk száz évvel ezelőtt. Ez bizonyos értelemben meghatározza azt, hogyan látjuk a történelmet, és mire fókuszálunk. Egyfajta reneszánsza van annak a jelenségvilágnak, amelyet Közép-Európának nevezünk, és ez az összehasonlító szemléletben értelmezett tudományos megismerés számára mindenképpen üdvözlendő.

● **Tavaly megjelent nagy sikerű könyvében, az *Elátkozott köztársaságban* arra is utal, hogy az első világháborút követő évek történéseinek a mai napig van hatása a magyar gondolkodásra.**

A gondolkodásban itt van Trianon traumája, a történelmi Magyarország összeomlásának az első világháború végén bekövetkező drámája. Más nemzetek számára viszont ez a nemzeti reneszánsz egyik határköve. Ha Közép-Európát nézzük, akkor nagy kérdés, hogy hogyan lehet a nemzeti szuverenitást előtérbe helyező évszázados törekvést összhangba hozni

azzal, hogy gazdaságilag egymásra vagyunk utalva, és kulturálisan is közös gyökerekből táplálkozunk. A könyvemben tárgyalt korszak egyrészt a magyar történelemnek is egyfajta tragikus, traumatikus origója, másrészt az egész régiónak is az, hiszen abból sarjadt ki a második világháború, amely a közép-európai nemzetek számára szintén páratlan történelmi kataklizmát eredményezett. A szovjet elnyomás majd fél évszázada pedig rejtett bűvópatakokba kényszerítette mind a nemzeti szuverenitást, mind a Duna-völgyi népek sorsközösségének eszményeit.

● **Akkor mondhatjuk, hogy akár párhuzamot is fel lehet fedezni a száz évvel ezelőtti és a mostani események között?**

Abban az értelemben igen, hogy még ma sem szabadultunk meg örökségétől. Ma azonban nem egy vesztes háború irtóztatos romhalmából tápázkodunk fel, hanem versenyképes, feltörekvő szereplőkkel népes régióról beszélhetünk. De nekünk Közép-Európa békéje és jóléte leginkább saját nemzetünk határainkon túli részeinek épsége és biztonsága miatt a legfontosabb. Ez a közép-európai projektnek ma, a 21. század harmadik évtizedének a küszöbén is a legsajátosabb magyar motivációja. Mindez a száz évvel ezelőtti egység felbomlásának a következménye. Ezért nem felesleges újra és újra megvizsgálni, hogy mi volt valóságosan nemzetépítő, és mi volt inkább öngyilkos politika azokban a folyamatokban, amelyek az első világháború tragédiájához és az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásához vezettek.

● **Európa jövője kapcsán az egyik felmerülő vitakérdés a tagállamok között is az, hogy a szuverenitást vagy inkább magát az integrációt kell-e erősíteni a jövőben. A közép-európai jövő melyik irányban képzelhető el inkább?**

Az a fajta föderalisztikus eszme, amely a nemzeti értékek érvényesítését háttérbe parancsolja, nemcsak Közép-Európában nem népszerű, hanem Nyugat- és Dél-Európában sem. Az utópiák útja jószándékkal van kiköveztve, ám mégis csak a pokolba vezet. De éppúgy katasztrófához vezet az ellenkező véglet is. A közép-európai országoknak jogos és természetes törekvése a nemzeti jogosítványok minél teljesebb megőrzése, de egy pillanatra sem szabad elfelejteni, még dachból sem, hogy Közép-Európa is Európa. Az európai egység gondolata nem való szűk és fojtogató uniformisba. De a mi régióknak a nagy erejét ugyanazok a források táplálják, mint Európa más térségeit: a zsidó-keresztény hagyományok és az európai felvilágosodás. A nemzeti újjászületés gondolata értelemszerűen és elsődlegesen európai gondolat. Azok a hagyományok, amelyek a 19. századi reformkor nagyjait, Széchenyit, Kossuthot, Deákot vezérelték, ma is érvényesek, és különösen érvényesek abban a tekintetben, hogy milyen legyen a szomszédjainkhoz való viszonyunk. A Duna völgyét és a tágabb Közép-Európát olyan térséggé kell fejleszteni, amely virágzó gazdaságokat és prosperáló nemzeteket jelent mindenütt. ●

Hét évtized és a fejlődés lehetőségei

SZÖVEG: TASI TIBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

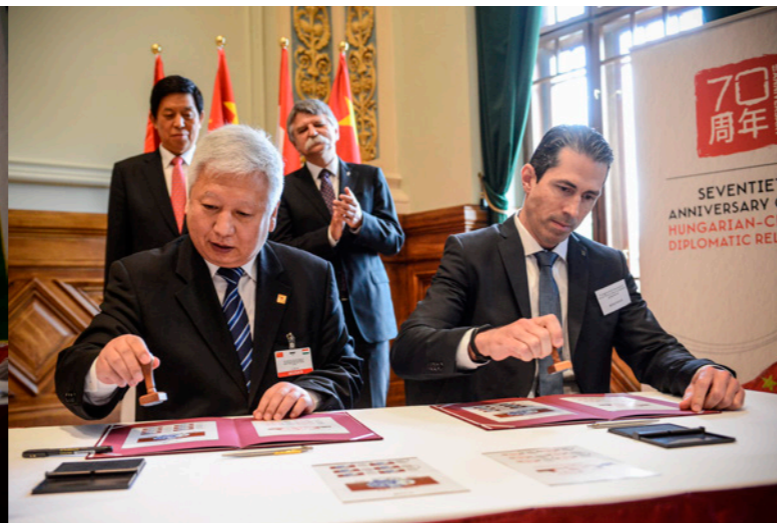
A magyar–kínai diplomáciai kapcsolatok elmúlt 70 évéről és a fejlődés lehetőségeiről tartottak tudományos konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A rendezvényen Kövér László, az Országgyűlés elnöke és Li Zhanshu, a Kínai Népköztársaság Országos Népi Gyűlése Állandó Bizottságának elnöke tartott ünnepi előadást. A konferencián aláírták az NKE és a Kínai Társadalomtudományi Akadémia közötti együttműködési megállapodást.

nap múlva pedig az elsők között vette fel a diplomáciai kapcsolatot az ázsiai óriással. Az államközi kapcsolatok azóta is rendezettek, kölcsönös tisztelet jellemzi az együttműködést – mondta Kövér László. Az Országgyűlés elnöke kiemelte: a kínai filozófia több mint 2500 éves alaptételének fókusza a világ támasza, azaz az egyensúly. A világpolitikában és a gazdaságban is erre kell törekedni, amihez szükség van Kínára. „Ma is az egyensúly a támasza mindennek: a békének és a nemzetközi együttműködésnek, a fenntartható jólétnek, a környezet iránt felelős gazdasági fejlődésnek és a tisztességes világkereskedelemnek egyaránt” – fogalmazott Kövér László. A házelnök szerint Magyarország is érdekelt egy minden résztvevő méltányos érdekeit figyelembe vevő egyensúly kialakításában, ehhez pedig nem ellenséget keres, hanem együttműködésre kész társakat. A magyar–kínai gazdasági kapcsolatokban is jelentős előrelépések vannak. Kína a legnagyobb Európán kívüli kereskedelmi partnerünk, míg a kínai vállalatok mintegy 4,5 milliárd dollár értékű befektetése a legnagyobb a térségben. A kínai cégek pedig 15 ezer embert foglalkoztatnak hazánkban. Az Országgyűlés elnöke arról is beszélt, hogy Magyarországon négy Konfuciusz Intézet

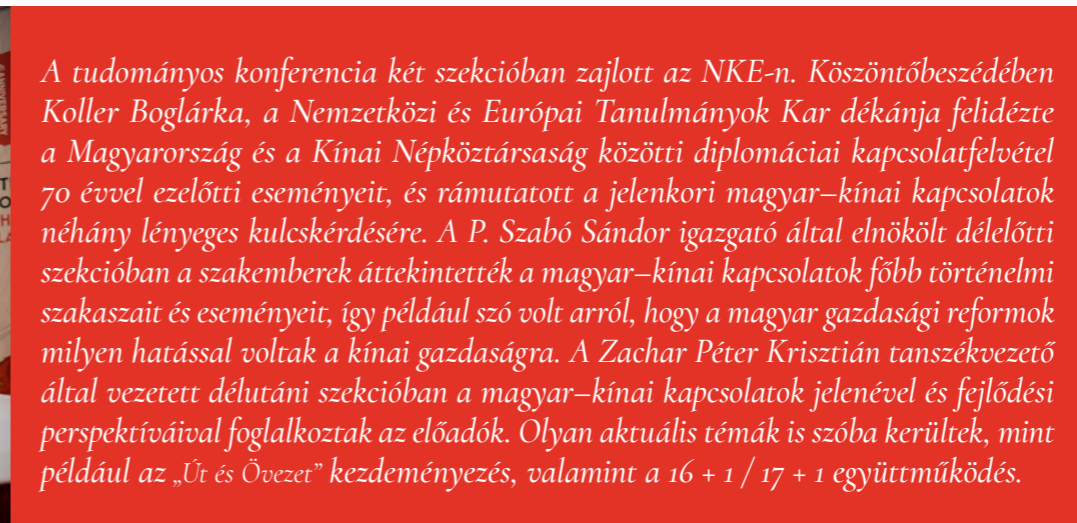
A kölcsönös tiszteleten alapuló magyar–kínai gazdasági, oktatási és kulturális együttműködés egyre eredményesebb, és mindkét országnak előnyös – erről beszélt Li Zhanshu, a Kínai Népköztársaság Országos Népi Gyűlése Állandó Bizottságának elnöke is. Az ázsiai nagyhatalom egyik legjelentősebb vezetője szerint a két ország érdekei összefonódnak a közös kihívásokban, amelyek között ott vannak a klímaváltozás, a környezetvédelem, a mesterséges intelligencia és a digitalizáció kihívásai. Li Zhanshu szerint országa a világ második gazdaságává lépett elő, a kínai lakosság életszínvonala pedig jelentősen nőtt az elmúlt években. A politikai vezető úgy vélte: a 70 éves évfordulót kihasználva új lendületet kell adni a két ország között meglévő kapcsolatok építésének, a kétoldalú együttműködést még szorosabbá kell tenni. A rendezvényen aláírták az NKE és a Kínai Társadalomtudományi Akadémia közötti együttműködési megállapodást, majd a két intézmény vezetői külön megbeszélésen tárgyaltak a kapcsolatok elmélyítésének további lehetséges útjairól. A konferencián bemutatták a kínai–magyar kapcsolatok felvételének 70. évfordulójára tervezett bélyeget is. Az eseményen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Kínai Közszolgálati Egyetem

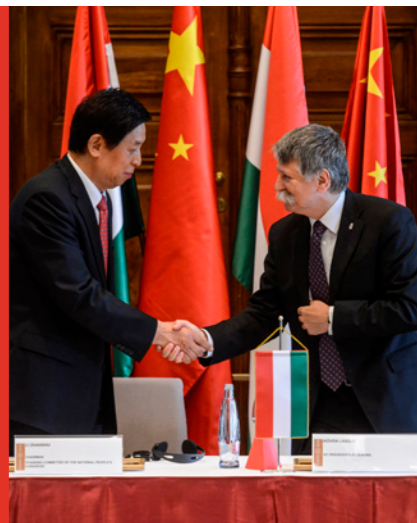
Koltay András és Xie Fuzhan rektorok aláírják az együttműködési megállapodást

Az évforduló alkalmából emlékbélyeget is kibocsátottak

A tudományos konferencia két szekcióban zajlott az NKE-n. Köszöntőbeszédében Koller Boglárka, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánja felidézte a Magyarország és a Kínai Népköztársaság közötti diplomáciai kapcsolatfelvétel 70 évvel ezelőtti eseményeit, és rámutatott a jelenkori magyar–kínai kapcsolatok néhány lényeges kulcskérdésére. A P. Szabó Sándor igazgató által elnökölt délelőtti szekcióban a szakemberek áttekintették a magyar–kínai kapcsolatok főbb történelmi szakaszait és eseményeit, így például szó volt arról, hogy a magyar gazdasági reformok milyen hatással voltak a kínai gazdaságra. A Zachar Péter Krisztián tanszékvezető által vezetett délutáni szekcióban a magyar–kínai kapcsolatok jelenével és fejlődési perspektíváival foglalkoztak az előadók. Olyan aktuális témák is szóba kerültek, mint például az „Út és Övezet” kezdeményezés, valamint a 16 + 1 / 17 + 1 együttműködés.

Kövér László és Li Zhanshu házelnökök

Magyarországnak és Kínának eltérő adottságai vannak: hazánk lélekszáma a 10 millióhoz közelít, Kínáé 1,4 milliárd, a Magyar Országgyűlésben 199 fő képviseli az állampolgárokat, a kínaiakban háromszor annyi. Ennek ellenére a magyar–kínai kapcsolatok a hosszú ideje tartó barátságon és a kölcsönös tiszteleten alapulnak, az NKE pedig fontosnak tekinti, hogy ezen kapcsolatok fejlődését elősegítse – erről szólt nyitóbeszédében Koltay András. Az egyetem rektora hozzátette: a mostani új

együttműködéssel tízre bővült az intézmény kínai felsőoktatási partnereinek száma, külön tanszék foglalkozik a világ egyik legmeghatározóbb országával, míg Kínában jelenleg 25 NKE-s hallgató tanul, egyéves ösztöndíjjal. „Kiemelt célunk, hogy egyre többen dolgozzanak a közszolgálatban olyanok, akik jól ismerik Kínát, és kiválóan beszélnek a kínai nyelvet” – emelte ki Koltay András. Magyarország 1949. október 4-én ismerte el a néhány nappal azelőtt megalakult Kínai Népköztársaságot, két

működik, a régióban egyedülálló, hogy van Magyar–Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium, és Kínában tizenegy egyetemen lehet magyarul tanulni. „Az oktatási és a tudományos együttműködés új eleme a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Kínai Társadalomtudományi Akadémia közötti együttműködési megállapodás aláírása is, amely megalapozza a további együttműködést a két intézmény között” – jelentette ki Kövér László.

rektorai könyvadományokat adtak át egymásnak, amelyek között szerepelt az NKE gondozásában megjelent, *A kínai hadtudomány klasszikusai* című kötet is. Az esemény tudományos szekciójában pedig szó volt egyebek mellett a magyar–kínai diplomáciai kapcsolatok hét évtizedes sikereiről, a kínai reform és nyitás folyamatára gyakorolt magyar hatásokról és a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlődéséről. ●

A honvédelem napjától a hősök emlékünnepéig

SZÖVEG: TASI TIBOR, SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Több rendezvényen is megemlékeztek májusban a hős magyar katonákról. A honvédelem napján Buda várának 1849-es, hősies visszafoglalását idézték fel, míg a hősök emlékünnepén mindazon magyar katonákra és civilekre emlékeztek, akik az életüket áldozták Magyarorszáért.

HONVÉDELEM NAPJA

Az NKE Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kara által szervezett megemlékezés a XII. kerületi Gesztenyés kertben, az 1848-as emlékműnél kezdődött. Négyesi Lajos ezredes, a Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék docense megemlékezésében felidézte az 1849-es tavaszi hadjáratot, amikor fölsillant a magyar önállóság

lehetősége. Ezeknek a napoknak volt az egyik kiemelkedő dicsősége a budai vár visszafoglalásának 17 napos ostroma, amelynek utolsó mozzanataként 1849. május 21-én rohamra indultak a honvédek a vár visszafoglalására. A HHK oktatója szerint, ha katonai szempontból értékelni akarjuk a budai vár visszafoglalását, akkor levett kalappal kell állnunk a honvédség előtt, hiszen ebben a korban a hadseregek egyik

HŐSÖK NAPJAI, HŐSÖK TEREI

„A hősökre azért kell emlékeznünk, hogy az áldozatuk ne váljon értelmetlenné” – hangzott el a Horvay János emlékműve előtt tisztelgő, kilencvenöt éves múltra visszatekintő, Hősök napja elnevezésű, civil kezdeményezésű összejövetelen. A 20. század egyik első, nagy tragédiáját megörökítő kollektív emlékezet kultusszá nemesedett szellemi és tárgyi emblémáit felidéző, tíz előadásból álló konferenciának a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Szent László-kápolnája adott otthont. „Hazánk művelődéstörténetének egy sajátos és felkészült alkotója volt Horvay János szobrászművész” – fogalmazott Görbe Attiláné Zán Krisztina r. ezredes. Az NKE Tudományos Ügyek Irodájának vezetője elmondta: a Horvay János születésnapjához is kapcsolódó konferencia megerősítheti a történelmi azonosságtudat korszerű ápolásán fáradozó hazai és külföldi oktatói, kutatói gárda elkötelezettségét. „Reményeink szerint a bő egy évszázaddal ezelőtt megkezdett értékképzés példája eljuthat a mostani és a Kárpát-medencei haza településeire, megőrző közösségeihez” – fejtette ki a rendőrségi főtanácsos.

Horvay János szobra a Ludovika Főépület előtt

legbonyolultabb tevékenysége az ostrom volt. A honvédsereg teljesítménye kiemelkedőnek számított, ám komoly véráldozatot is követelt: 368 katona esett el az ostrom során. Maradványaikat a Tabánban, majd a Gesztenyés kert helyén álló temetőben helyezték el. Később, az 1960-as években nagyrészt a Farkasréti temetőbe szállították a maradványokat. A Gesztenyés kertben pedig napjainkban a négy ágyúgolyón álló márványobelisk, tetején az aranyozott gömbszellem emlékeztet azokra, akik életüket áldozták azért, hogy az országnak legyen szabad fővárosa – zárta megemlékezését Négyesi Lajos. Az emlékmű megkoszorúzása után azt ünnepségsorozat állománygyűléssel folytatódott a NKE Hungária körúti campusán. Az eseményen a kar munkatársai és hallgatói, valamint az intézményhez kötődő szervezetek szakemberei kimagasló szakmai és közösségi munkájuk elismeréseként okleveleket vehettek át.

MAGYAR HŐSÖK EMLÉKÜNNEPE

Ünnepi megemlékezést és koszorúzást tartott a magyar hősök emlékünnepé alkalmából az Orczy-parkban található Tiszti hősök emlékműnél a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A magyar parlament egy 2001-ben született törvényben a hősök dicsőségére minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját a hősök emlékünnepévé nyilvánította: „Az Országgyűlés kötelességének érzi, hogy tisztelettel adózzék azok emléke előtt, akik a vérüket ontották, életüket kockáztatták vagy áldozták Magyarorszáért.” A hősökre való emlékezés törvényi szabályozása azonban jóval korábbra tehető, hiszen IV. Károly magyar király kezdeményezésére már 1917 tavaszán elfogadott az országgyűlés egy olyan törvényt, amely az akkor dúló világháborúban a hazáért küzdő hősök

emlékének megörökítéséről szolt. Ez kimondta, hogy „minden község (város) a saját területén létesítsen olyan emlékművet, amelyre a haza védelmében elesett hős fiainak nevét maradványként bevéssék”. A Tiszti hősök emlékműnél tartott megemlékezésen Kaló József egyetemi docens elmondta, hogy az első világháború által okozott pusztítás mértéke jóval nagyobb volt, mint a korábbi háborúk esetében, ezért volt indokolható kiemelt módon is megemlékezni az elesett hősökről. Elhangzott, hogy a történelem első világméretű háborújában 33 ország vett részt, és a halottak száma elérte a tízmilliót, a sebesülteké pedig a húszmilliót. Az ipari fejlődésnek köszönhetően megindult a fegyverek óriási mértékű tömegtermelése, ami azt is jelentette, hogy a haditechnika lett a harc megvívásának fő eszköze. „Az egyes embernek a háborúban játszott jelentéktelenségére válaszul spirituális készlettel született, hogy az EMBER-re emlékezzünk, a HŐS-re, aki a legdrágábbat, az életét adja a háborúban, s akinek az áldozata az emlékezés által válik nem értelmetlenné” – hangsúlyozta Kaló József. Az egyetemi docens elmondta, hogy 1924-ben újabb törvénnyel erősítették meg a hősök iránti tiszteletet, majd a következő évtől rendszeressé váltak a megemlékezések. Országszerte egyházi szertartásokat, koszorúzásokat tartottak, amelyeken kötelezően részt vettek a honvédség és a rendvédelmi testületek képviselői, a bajtársi egyesületek és a fiatalok szervezetei. Elhangzott az is, hogy a második világháború után, a kommunizmus éveiben ezt az ünnepet tilalommal sújtották, eszmei üzenetét eltörölték. Az idején megemlékezésen a résztvevők koszorút helyeztek el a Tiszti hősök emlékműnél, majd a Katolikus Tábortól Püspökség és a Protestáns Tábortól Püspökség ünnepi liturgiát tartott a Ludovika Főépület Szent László-kápolnájában. ●

Honvédelem napi ünnepség a Gesztenyés kertben

Nemzetközi nívódíjat nyert a Ludovika Campus

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: MAGÁNARCHÍVUM

A speciális létesítmények kategóriában ezüstérmet szerzett a Ludovika Campus-projekt az idei Nemzetközi Ingatlanfejlesztési Nívódíj Pályázaton, amelynek eredményhirdetését május 30-án, a FIABCI (Nemzetközi Ingatlanszövetség) 70. kongresszusán tartották, Moszkvában. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem mellett két másik magyar pályázó is díjat szerzett a megmérettetésen, amelynek eredményéről a díjazottak a Ludovika Főépületben rendezett sajtótájékoztatón számoltak be. A Ludovika Campusnak már nem ez az első rangos elismerése, hiszen három épülete is építőipari nívódíjas lett az elmúlt években.

Az 1951-ben alakult, több mint 60 országban tevékenykedő Nemzetközi Ingatlanszövetség, a párizsi székhelyű FIABCI minden évben megrendezi a Nemzetközi Ingatlanfejlesztési Nívódíj Pályázatot, amelynek célja a legsikeresebb ingatlanfejlesztések kiválasztása és elismerése. A 27 évvel ezelőtt útjára indított FIABCI World Prix d'Excellence a világ legrangosabb ingatlanfejlesztési pályázata, amelynek történetében eddig öt kontinens 35 orszá-

gának ingatlanfejlesztői szerepeltek eredményesen. A nemzetközi zsűriben idén 32 ország 63 tekintélyes szakembere vett részt, képviselve az ingatlanfejlesztési szakma egy-egy speciális ágazatát. A bírálat főbb szempontjai között volt az ingatlanfejlesztés koncepciója és eredménye, építészeti és városépítészeti

A magyar díjazottak képviselői a moszkvai ünnepségen

színvonala, valamint a kivitelezés minősége és a megvalósítás időtartama. Emellett a zsűri díjazta az értékesítés és bérbeadás eredményességét, a környezetvédelmi szempontokat és az ingatlanfejlesztés társadalmi hasznosságát. Az elmúlt 20 évben a magyarországi ingatlanfejlesztők 22 első és 30 második díjat nyertek a FIABCI World Prix d'Excellence pályázatán a különböző kategóriákban, megelőzve az összes európai országot.

A hagyományoknak megfelelően idén is a FIABCI Magyar Tagozata és a Magyar Ingatlanszövetség által szervezett XX. Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj Pályázat győztesei vettek részt a nemzetközi pályázaton. Az előző évek sikersorozatát folytatták a magyarországi fejlesztők, akik egy első és két második

díjat nyertek az idei pályázaton. A nemzetközi zsűri nagyra értékelt, hogy a magyar ingatlanfejlesztők nagy gonddal újítják fel, és keltik újra életre a műemlék épületeket. A szakemberek dicsérték az új létesítmények kiemelkedő műszaki színvonalát, a környezetbarát technológiák alkalmazását, és elismerték a létesítmények társadalmi hasznosságát.

Az NKE Ludovika Campus-projektje a hazai pályázaton fölényesen győzött a kategóriájában, a nemzetközi megmérettetésen pedig ezüstérmet szerzett. A főváros VIII. kerületében megvalósuló fejlesztés egy összetett rehabilitációs program is egyben, fő bázisa az egykori Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia épületei és az ezt körülvevő mintegy 330 ezer négyzetméteres parkterület. A Ludovika Campus-projekt műemléki épületfelújítást, új képzési és oktatási épületek, kollégiumok, sport- és szabadidős létesítmények építését foglalja magába. A campust ma már 7 ezer hallgató, valamint 1400 oktató és egyetemi dolgozó használja nap mint nap. A projekt részeként megújult a történelmi Orczy-park is, amely a főváros harmadik legnagyobb összefüggő zöldfelületeként reggel 6 és este 6 óra között nyitva áll a lakosság előtt is. A parkban és annak környékén található a campus épületei, mint például a Ludovika Főépület, amelyben az egyetemi vezetés mellett oktatók és dolgozók számára kialakított irodák, előadótermek is helyet kaptak, de itt található az intézmény központi könyvtára is. Az Oktatási Központban és a Rendészeti Oktatási Épületben előadók, tantermek, szaktermek, laborok mellett tanszéki irodákat és rendezvények tartására szolgáló területeket is kialakítottak. A Ludovika Campuson két kollégium is található, hallgatók és vendégoktatók részére. Az irodai funkciókat ellátó Tóparti Épület felújítása mellett az oktatási igényekhez kapcsolódva épültek fel az egyetem kültéri sportpályái, valamint a Ludovika Lovászklub is. A meglévő épületek átalakításával újjáépült a fedeles lovarda és az istálló épülete, amelyhez lovas út és díjugrató pálya kapcsolódik. Kifejezetten lakossági használatra készült el a Sportpark, de a Ludovika Aréna is nyitva áll az érdeklődők előtt. Ez utóbbi két nagy részből áll: az uszodában egy 25 méteres medence, tanmedence és szauna található, továbbá van két sportcsarnok is, így lehetőség van rendezvények, koncertek megtartására is. A Ludovika Campus kapcsán a nemzetközi zsűri nagyra értékelt, hogy a műemlék épületek felújítása és újak építése, valamint a közönség számára is megnyitott park rekonstrukciója magas színvonalon, korszerű technológiával és anyaghasználattal valósult meg, és létrejött egy országos jelentőségű új felsőoktatási központ.

Gönczi László, a FIABCI Magyar Tagozatának elnöke, a nemzetközi zsűri alelnöke elmondta, hogy az idei megmérettetésen 11 magyar pályázó indult, akik közül hárman díjat is elhoztak a versenyről. Mindez a magyar ingatlanfejlesztők

munkáját dicséri, de Magyarország számára is hírnevet hoz, erősíti az országimáaszt. „A magyar építészeti szakmának mindig is az volt az egyik fő küldetése, hogy ami érték, azt mentjük meg, és próbáljunk minél magasabb építészeti szinten létrehozni új épületeket is” – hangsúlyozta a tájékoztatón a szakember.

Horváth József, az NKE főtitkára elmondta, hogy a nemzetközi pályázaton elért eredmény megerősíti és hitelesíti az eddigi munkát. A Ludovika Campus-projekt első két üteme már lezárult, de jelenleg is folyamatban van a további fejlesztések előkészítése. Elhangzott, hogy a projekt részeként megvalósuló, 2014-ben átadott Ludovika Főépület rekonstrukciója 11 hónap alatt történt meg, ami rekordgyorsaságúnak számít a szakmában. A projekt többi eleme pedig négy év alatt készült el, és tavaly adták át a második ütemben megvalósuló fejlesztéseket. „A beruházás megvalósítása során folyamatos képzésfejlesztések is történtek, új karok alakultak az intézményen belül, így sok szempontot kellett figyelembe venni a fejlesztések tervezésekor” – fogalmazott a főtitkár. Horváth József elmondta azt is, hogy a Ludovika Campus-projekt eddig már három építőipari nívódíjat is kapott: a Ludovika Főépület, az Oktatási Központ és az Orczy Úti Kollégium is elismerésben részesült. A beruházás a tavalyi hazai pályázaton a fődíjat is elnyerte. ●

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Campus-projektje számos elismerést zsebelhetett már be az építészsakmától. 2015 decemberében Építőipari Nívódíjat ítéltek oda a Mányi István Építéstudió Kft. tervei alapján, a West Hungária Bau Kft. és az Épkar Zrt. konzorcium kivitelezésében megvalósuló Ludovika Főépület beruházásnak. Az NKE 2014 márciusában vehette birtokba a magas színvonalon felújított épületet. 2017-ben újabb építészeti nívódíjjal gazdagodott az intézmény: a 13 ezer négyzetméteres Orczy Úti Kollégium épülete kapott rangos szakmai elismerést. A beruházást a West Hungária Bau Kft., az Épkar Zrt. és a PBE Építő Kft. alkotta konzorcium kivitelezte a Finta és Társai Építész Stúdió Kft. tervei alapján. Középület – oktatási épület kategóriában 2018-ban az NKE Oktatási Központja is nívódíjat kapott. Az épületet szintén a West Hungária Bau Kft., az Épkar Zrt. és a PBE Építő Kft. alkotta konzorcium kivitelezte. A tervező itt is a Finta és Társai Építész Stúdió Kft. volt. Ebben az évben a Ludovika Campus egy újabb elismeréssel gazdagodott: a FIABCI Magyar Tagozata és a Magyar Ingatlanszövetség által szervezett XX. Magyar Ingatlanfejlesztési Nívódíj Pályázaton első helyezést ért el. A projekt egyben az oktatás, illetve a környezettudatos kategóriák versenyét is megnyerte, valamint a pályázók szavazata alapján is megosztott első helyezett lett.

Dunai hajóbaleset: a VTK is segítette a mentést

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság felkérésére a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kara (VTK) is részt vett a dunai hajóbalesetben elsüllyedt Hableány környezetében kialakult áramlási viszonyok feltérképezésében. Ezzel az intézmény szakemberei is hozzájárultak a sikeres mentéshez.

Tizenhárom napon át tartott az az összehangolt mentési munka, amelynek eredményeképpen június 11-én sikerült kiemelni a Dunából a Hableány nevű hajót, amely még május 29-én süllyedt el a folyóban, egy másik hajóval való ütközést követően. A hajóban újabb négy áldozat holttestét találták meg, és így 24-re emelkedett a baleset áldozatainak száma. A szerencsétlenség ezzel átvette az első helyet a legsúlyosabb hazai hajóbalesetek szomorú listáján.

A dunai hajóbaleset mentési munkálataiban szinte minden állami szerv részt vett, és külön feladat hárult a vízügyesekre is. Az NKE Víz tudományi Karának szakemberei a méréseket a védekezési feladatokat ellátó Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság III. számú kitzűző hajójáról végezték. Az igazgatóság mérőcsoportjával közösen a Margit híd alatt 14, felette 3 kijelölt mérési szelvényben, valamint az elsüllyedt hajótest közvetlen közelében sebességeloszlási és áramlásiirány-adatokat mértek. Ezeket a méréseket a kar akusztikus Doppler-effektus alapján működő műszerével végezték, amely a hanghullámok frekvenciaváltozásából képes egységnyi vízfelületre vonatkoztatva a víz sebességét mérni. A szakemberek a teljes keresztmetszeten átáramló sebességkomponensek nagyságát és irányát határozták

meg. Az alkalmazott technológia jelenleg az elérhető legkorszerűbb eljárásnak számít. A mérési adatok segítségével részletesen elemezték a Duna folyam Margit híd környezetében kialakult áramlási viszonyait, így a mentési feladatokat meghatározó erős sodrást az elsüllyedt hajó környezetében.

„A víz sebességének és irányának meghatározása a bűvárok munkáját nagyban segítheti egy ilyen helyzetben” – mondta el a Bonum Publicumnak Bíró Tibor. A Víz tudományi Kar dékánja szerint a hajótest megmozdításához, kiemeléséhez is szükség lehet ezekre a mérési adatokra. A szakember szerint a mentési munkálatokat ugyanakkor nehezítette a nagy vízsebesség, és ilyenkor érdemben csak akkor lehet megkezdeni a mentési munkálatokat, amikor a vízállás, a vízhozam és a sebesség is csökken.

A dékántól megtudtuk: a víz tudományi képzéseknek is fontos része, hogy ehhez hasonló katasztrófa helyzetekben mit kell tennie egy vízügyi szakembernek. Az NKE bajai campusán számos alkalommal tartanak sebességmérési gyakorlatot. „A dunai baleset kapcsán végzett mérések jó gyakorlati tapasztalatot is jelentenek, amelyet a képzési rendszerbe is be fogunk építeni” – fogalmazott Bíró Tibor. ●

A dél-koreai turistákat szállító Hableányt egy hátulról érkező hatalmas szállodahajó, az ezertonnás Viking Sigyn tarolta le a budapesti Margit híd közelében. Az 50 tonnás sétahajó az ütközés után hét másodperc alatt elsüllyedt. A baleset idején a hajón tartózkodó 35 ember – 33 utas és a kétfős magyar legénység – közül hét turistát sikerült kimenteni, hét holttestet még május 29-én, a szerencsétlenség éjszakáján, hat áldozat holttestét pedig a Duna különböző pontjain találták meg. A legtovábbit a baleset helyszínétől 100 kilométerre, a Bács-Kiskun megyei Hartánál. A Hableány kiemelésakor négy áldozat holttestére találtak rá, lapzártakor további három embert még kerestek. A kiemelt sétálóhajót a csepeli szabadkikötőbe szállították, ahol a szakemberek alaposan átvizsgálják.

„A bűvárok munkájának szempontjából a lehető legrosszabb volt a május 29-i balesetben elsüllyedt Hableány turistahajó víz alatti elhelyezkedése” – mondta az első merüléseket végző Havária Katasztrófaelhárító Közhasznú Egyesület ipari bűvára a köz-médiának. Sopronyi Richárd hozzátette: az elmerült hajónál a sodrás állandóan a Margit híd pillérének ütközött, így a bűvároknak változó szögből érkező sodrás mellett kellett megfeszített munkát végezniük. Mint elmondta, ipari bűvárként a hajótest vizsgálata volt a feladatuk, de mivel csak a szerkezet oldalát és alját lehetett látni, nem tudták megállapítani, hogy mennyire sérült a roncs.

Megalakult az NKE új szenátusa

SZÖVEG: TASI TIBOR, SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Megtartotta alakuló ülését a Nemzeti Közzolgálati Egyetem új szenátusa. A legnagyobb változás, hogy az előző testülethez képest a tagok száma jelentősen csökkent, ezentúl 29 fő végzi majd a munkát.

Az NKE negyedik szenátusa napra pontosan négy évvel az előző testület megalakulása után, május 29-én látott munkához. Az ünnepélyes alakuló ülés előtt tartotta meg utolsó tanácskozását a 2015 óta működő régi testület, amelynek elnöke, Koltay András azt mondta: a Szenátus eredményes munkát végzett az elmúlt időszakban,

ülésein 571 döntés született. Az egyetem rektora felidézte: ő maga 9 hónappal ezelőtt csatlakozott a munkához. Koltay András áldozatos munkát kívánt az új testület tagjainak, és szerinte a következő évek prosperáló időszakot hoznak majd az egyetem számára. Az ülésen Horváth József főtitkár ismertette a szenátusi választás eredményeit. A szenátusi képviselők választására május 13–16. között volt lehetőség. Ezen 1085 aktív választójoggal rendelkező egyetemi polgárból 760 vett részt (70 százalék), a leadott szavazatok 99,07 százaléka érvényes volt, azaz a szavazás érvényesen zárult, eredményét a Választási Bizottság május 17-én közzétette a belső dokumentumtárban, és arról tájékoztatta az egyetemi polgárokat. A vonatkozó egyetemi szabályzók két napot biztosítottak jogorvoslatra, azonban ilyen kérelem nem érkezett. „Időközben a delegálások is megtörténtek, így az új, 29 fős szenátus teljes tagságáról tudunk tájékoztatást adni” – tette hozzá a főtitkár. Az új Szenátusban hatan vannak olyanok, akik hivatalból tagok, 15-en választott képviselők, míg nyolcan a Hallgatói Önkormányzat delegáltjai. Megbízólevelüket Koltay András rektor adta át az alakuló ülésen. Az eseményen részt vett Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, az NKE Tanácsadó Testület tagja is. ●

Mentori programok is segíthetik a közigazgatásba való beilleszkedést

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: MARKÓ ALMA

Két mentori programot is fejleszt a Nemzeti Közzolgálati Egyetem A versenyképes közzolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása című KÖFOP-2.1.5 projekt keretében. Az egyik a közigazgatási pályájukat kezdő tisztviselők szervezetbe történő beilleszkedését és szakmai fejlődését, a másik a közigazgatásban már jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező tisztviselők tehetséggondozását és tudatos karrierépítését támogatja.

A pályakezdekők beillesztését elősegítő pilot program a rendvédelemben 40 fő mentor és mentorált részvételével 2018 őszén zajlott. A központi és területi közigazgatási szervek tisztviselői részére pedig idén ősszel kezdődik, amelyben szintén ennyien vesznek részt. A kormányzati igazgatási tisztviselők számára kifejlesztett tehetségmentori program 51 tehetségmentor és mentorált részvételével indult el idén májusban. Csóka Gabriella, a projekt szakmaivezető-helyettese lapunknak úgy nyilatkozott, hogy a Belügyminisztériummal közös konzorciumi partnerségben megvalósuló KÖFOP-projekt célja a közzolgálati pályára vonzást, beillesztést és pályán tartást szolgáló emberierőforrás-gazdálkodás menedzsment-eszközeinek kialakítása, az életpályák működtetési feltételeit biztosító kormányzati, szervezeti és személyes közzolgálati kompetenciák fejlesztése. A pályakezdekők mentori programja a közzolgálati munkaszervezetbe történő beillesztés fontos eszköze, a tehetségmentori program pedig a vezető kiválasztás, tehetséggondozás, azaz a közzolgálati karriert és a kiválasztási

rendszer fejlesztését támogató pillér lehet. „Meggyőződésem, hogy mindezeknek nagy szerepük lehet a fluktuáció csökkentésében és a humántőke megtartásában egyaránt” – hangsúlyozta a szakember, aki elmondta azt is, hogy a pilot programok elsődleges célja a kialakított módszertan tesztelése. A mentoroktól folyamatos értékelést, visszajelzést várnak, hiszen ők a legfőbb szakértőik. „A programokat monitoringvizsgálat zárja, amelynek révén megismerhetjük az érintettek pilot programmal kapcsolatos elvárásait, tapasztalatait” – világított rá Csóka Gabriella. A szakembertől megtudtuk, hogy a projekt elején helyzetfelmérő, helyzetértékelő és igényfelmérő kutatásokat végeztek, hogy minden érintett véleményének és javaslatainak figyelembevételével alakítsák ki a mentorálás folyamatát tartalmazó koncepciókat.

A KONCEPCIÓKAT MEGALAPOZÓ KUTATÁSOK
Szakács Édua, a pályakezdekőknek szóló mentori program megalapozását támogató kutatás vezetője a *Bonum Publicum*nak »

elmondta, hogy a vizsgálat kiterjedt az érintett rendvédelmi és közszolgálati szervezetek beillesztési gyakorlatának felmérésére, a közszolgálati szervezetek pályakezdőkkel kapcsolatos elvárásainak meghatározására, a mentori rendszerrel kapcsolatos szervezeti igények meghatározására, valamint a mentorok személyével összefüggő igények és elvárások tisztázására. A kutatás során 41 közép- és felső vezetővel készült interjú, a kérdőívekkel már kifejezetten a beosztottként dolgozó munkatársakat, vagyis a potenciális mentorokat keresték meg. A mintegy kétezer választ eredményező kérdőíves felmérés eredménye rávilágított arra, hogy a szervezetek csak szórványosan foglalkoznak az új belépők tudatos integrációjával, beilleszkedésük támogatásával. A pályakezdők a legtöbb kompetencterületen nem képesek megfelelni a szervezeti elvárásoknak, ezért célzott fejlesztésre, támogatásra van szükségük. A megkeresett szervezetek fontosnak tartják a pályakezdők mentori programjának bevezetését, és egyfajta munkavégzésbe ágyazott képzésként tekintenek arra. A mentortól a magas szintű szakmaiság mellett olyan egyéni és szociális kompetenciákat várnak

el, mint a problémamegoldó képesség, a felelősségtudat, a motiváló erő és pedagógiai képességek. A közigazgatási tehetséggondozási rendszer kiépítését megalapozó kutatási csoportot Szabó Szilvia vezette. A mintegy ötven közigazgatási vezetővel készült interjú során a többi között azt vizsgálták, hogy milyen típusú támogatás szükséges ahhoz, hogy a vezetői tehetségek a közigazgatásban maradjanak, és léteznek-e tehetségmenedzsment-programok. A megkérdezettek szerint szükség van a közigazgatás különböző szintjein a vezetői tehetségek képzésére, mentori támogatására, és a fejlesztés során a szociális és vezetői kompetenciák erősítésére kell fókuszálni. A kutatások során a jogi szabályozással megalapozott közigazgatási ösztöndíjprogramok elemzését is elvégezték Bikki Laura, a Miniszterelnökség Kormánybiztosi Koordinációs és Közigazgatási Ösztöndíjprogramért Felelős Osztályának vezetője irányításával.

A MENTOROK A KÖZIGAZGATÁS ARCAI

„A mentorok olyan szakemberek, akik jelentős közigazgatási szakmai tapasztalattal, felkészültséggel rendelkeznek, és

A PROGRAMRÓL A RÉSZTVEVŐK SZEMÉVEL

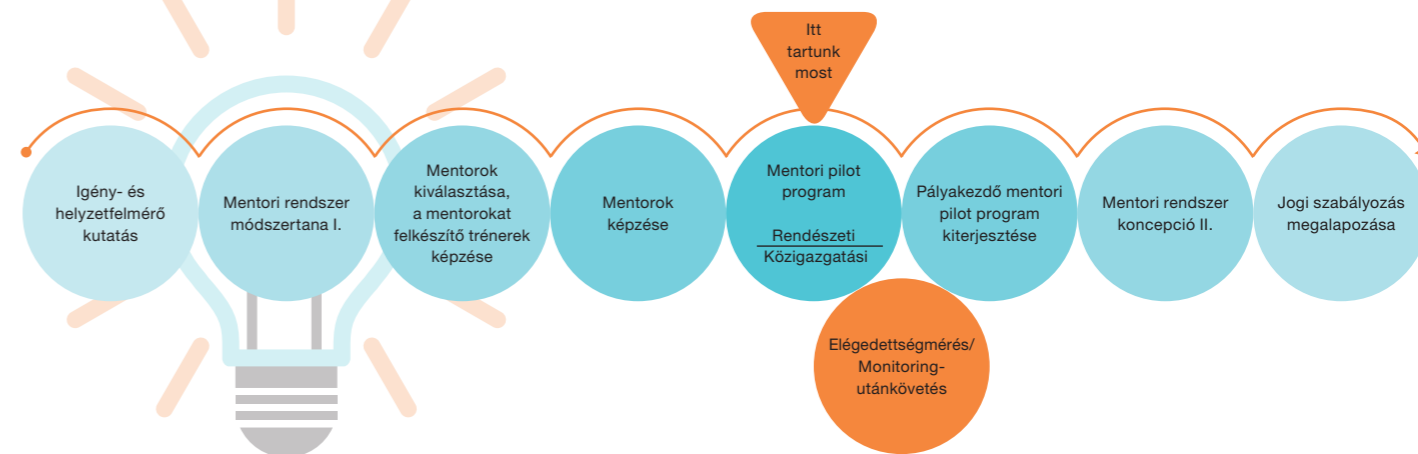
„A mentorok és mentoráltak közös igénye a beilleszkedés támogatása. Az új belépőket ugyanis gyakran éri negatív hatás: sűrűn találkozhatnak kollégáik szervezetről alkotott negatív véleményével és szembesülnek munkatársaik kiégettségével. A mentorálás során ezen hatásokat lehet ellensúlyozni, a motivációt erősíteni. Fontos a szervezetbe való beilleszkedés elősegítése, felgyorsítása is. A vizsszajelzések szerint jó lenne minden új belépő mellé mentort rendelni, de ehhez megfelelő erőforrások kellene” – Bertalan Tamás, a rendvédelmi szerveknél lezajlott pályakezdő mentori program monitoringvizsgálatának vezetője.

„A jelenlegi létszámgazdálkodási változások következtében különösen fontos ez a program, hogy megerősítsük azokat a személyeket, akik a közigazgatásban maradtak. Nem mindenkiből lesz vezető, de a programban való részvétel elismerést és motivációt jelent, amire nagy szüksége van a közigazgatásnak” – Jánszky Ágnes tehetségmentor, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője és mentorálta, Jókuthy Alexandra.

„Több mint nyolc éve dolgozom a közigazgatásban HR területen, ezen időszak alatt egyértelművé vált számomra a tudatos vezetőutánpótlás-kezelés fontossága és ezen emberierőforrás-gazdálkodási funkció továbbfejlesztési igénye. A pilotindító szakmai nap amiatt is fontos volt, hogy a résztvevők együtt tudjanak gondolkodni például a kompetenciák értékelésén, a fejlesztési célokon és a szervezeten belüli fejlesztési feladatokon, illetve hogy megoszthassák egymással, valamint támogató szakértőikkel személyes, gyakorlati tapasztalataikat” – Csutorás Gábor, a Központi Statisztikai Hivatal főosztályvezetője, aki szakértőként és mentorként is részt vesz a programban.

A programok a KÖFOP-2.1.5.-VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú, A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása című projekt keretében valósulnak meg. A projekt szakmai vezetői: Kovácsné Székér Enikő, a Belügyminisztérium Közszolgálat-fejlesztési és Stratégiai Főosztály vezetője és Kovács Gábor, az NKE oktatási rektorhelyettese.

A KIALAKÍTÁS FOLYAMATA PÁLYAKEZDŐ MENTORI RENDSZER

képesek ezt a tudást átadni, a szervezeti értékeket közvetíteni. A közigazgatást választó pályakezdő fiatalok a mentorokkal találkoznak először. A tehetségmentoroknak pedig kiemelt szerepük van abban, hogy vezetői szakmai tapasztalataikat átadják, és a tehetségek karrierépítését támogassák. Ezért kiválasztásuk és a mentori feladatra történő felkészítésük lényeges elemei a mentorrali választás folyamatának” – hangsúlyozta lapunknak Csóka Gabriella. A mentorok kiválasztása és a programba delegálásának koordinálása a Belügyminisztérium feladata. „A kiválasztás módszertanát a projektben külső vállalkozóként részt vevő Debreceni Egyetem Pszichológiai Kutatócsoportjával közösen dolgoztuk ki” – tájékoztatta lapunkat Malét-Szabó Erika alezredes, a BM Vezetőképzési, Továbbképzési és Tudományszervezési Főosztály főtanácsadója. A kompetenciafelmérésben három fő módszert alkalmaztak, ezekből tevődött össze a kompetenciamérés végső eredménye, mely lehetőséget adott a jelentkezők sorrendbe állítására.

A BM Közszolgálat-fejlesztési és Stratégiai Főosztály Személyzetfejlesztési és Szolgáltatási Osztály osztályvezetője, Kiss Bernadett elmondta, hogy a közigazgatási pályakezdők beilleszkedését elősegítő mentori program iránt kiemelkedően nagy volt az érdeklődés, nemcsak a beosztotti, hanem a vezetői állomány körében is. A mentori programba összesen 515-en jelentkeztek, amelyből 151-en vettek részt a háromlépcsős mentori kiválasztási eljárásban. Azon vezetők, akik nem vállalhattak szerepet a mentori programban, eredményeik alapján lehetőséget kaptak a tehetséggondozási programban való részvételre.

A programban az a tisztviselő lehet pályakezdő mentor, aki legalább hároméves szakmai és szervezeti tapasztalattal rendelkezik. Tehetségmentorrá pedig az a vezető válhat, aki legalább hároméves, széles körű szakmai, szervezeti és vezetői tapasztalattal rendelkezik, és önként vállalja a támogatói feladatok ellátását, valamint szervezete támogatja a jelentkezését. Tehetségmentoráltként a programba az a tisztviselő vonható be, aki legalább kétéves, széles körű szakmai és szervezeti tapasztalattal rendelkezik, és szívesen vállalja az aktív közreműködést. A közszolgálati egyéni teljesítményértékelés eredménye mindkét esetben el kell hogy érje legalább a „jó” szintet.

A MENTOROK FELKÉSZÍTÉSE – SPECIÁLIS KÖZSZOLGÁLATI TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAMOK

A kétnapos képzés során megtörténik a mentori feladatok ellátásához szükséges képességek (önismeret, kommunikáció, motiválás, konfliktuskezelés) fejlesztése. A pályakezdő mentorok kommunikációs technikákat tanulnak meg, megismerik a tudásátadás legfontosabb módszereit és ezek gyakorlati alkalmazását. A tehetségmentorok egyrészt felkészültek lesznek a vezetői tehetségek felismerésére, fejlesztésére, támogatására, másrészt a programban részt vevő vezetői tehetségek szervezeten belüli elfogadtatására. Mindkét képzés tapasztalati tanuláson alapuló módszerek alkalmazásával történik, és olyan tréner vezetésével, akiket erre a feladatra pályázati úton választottak ki. Kopornyik Zoltán tréner lapunknak elmondta, hogy a pályakezdők leendő mentorai a tréningen megismerkedtek a mentorálás »

folyamatával és a mentorok feladataival. Az úgynevezett DISC-rendszerrel segítséget kaptak a mentorált viselkedésének feltérképezéséhez. Sajátélmény-alapú gyakorlatokon keresztül próbálhatták ki azokat a kommunikációs eszközöket, amelyek szükségesek a mentorálttal való kapcsolat felépítéséhez és hatékony működtetéséhez.

A PÁLYAKEZDŐK MENTORÁLÁSÁNAK FOLYAMATA
Szakács Édua, a mentori terület szakmai koordinátora elmondta, hogy ezt a folyamatot egyfajta „on the job”, vagyis gyakorlati munkavégzésbe ágyazott képzésként érdemes elképzelni. Ennek során a mentorált az önálló munkavégzést megalapozó szakmai gyakorlat megszerzéséhez, valamint a szervezeti szokások és értékek elsajátításához kap támogatást a mentortól. A szervezeti orientáció során a mentor és a mentorált felveszi egymással a kapcsolatot, a mentorált általános képet kap a szervezet működéséről, megismeri

leendő kollégáit és főbb feladatait, majd a felek megállapodnak a mentorálás céljaiban. Kezdetben a mentor és a mentorált között erős, napi szintű kapcsolattartás van, amelynek során a mentor folyamatos visszajelzésekkel és fejlesztő beszélgetésekkel támogatja a mentorált előrehaladását. Később a mentorált egyre önállóbbá válik, tehát a két fél közötti interakciók száma csökken, de a mentor továbbra is segíti a pályakezdőt az elakadások kezelésében. A folyamatban két értékelő beszélgetés is van, amelyek során megtörténik a mentorált alapkompenciáinak értékelése is. A szakmai koordinátor szerint ideális esetben a mentor és a mentorált között egyenrangú, kölcsönösségen alapuló viszony alakul ki, hiszen a folyamat sikeréért mindketten egyformán felelősek. A mentor dolga, hogy legjobb tudása szerint vezesse az úton a mentoráltat, vagyis tanácsokkal, saját tapasztalatainak, jó gyakorlatainak megosztásával és hasznosítható visszajelzésekkel segítse a pályakezdő fejlődését. A mentorált feladata pedig az, hogy nyitottan fogadja a visszacsatolásokat, és folyamatosan beépítse azokat munkavégzésébe.

A VEZETŐI TEHETSÉGEK MENTORÁLÁSÁNAK FOLYAMATA

A vezetői tehetséggondozási programról Krepelka Ágnes, az alprojekt szakmai koordinátora elmondta, hogy ez a program is tekinthető egyfajta munkafolyamatban megvalósuló képzésnek, amelynek célja a tehetséges és vezetői utánpótlásként számoltartott munkatársak vezetői kompetenciáinak gyakorlati fejlesztése. A kiválasztott tehetségek és mentoraik közösen jelölik ki azokat a vezetői kompetenciákat, amelyek erősítésén dolgozni fognak, majd meghatározzák a célokat és az azokhoz társítható feladatokat. A fejlesztési szakaszokban a tehetségek különböző vezetői tevékenységekben próbálják ki magukat, és ezzel kapcsolatban folyamatos visszajelzést kapnak mentoruktól. Később a tehetségek egyre nagyobb önállóságot kapnak, ami erősítheti a vezetői szerep iránti elkötelezettségüket. A napi mentori támogatás mellett a tehetségmentoráltak két vezetői tréningen is részt vesznek. Ebben a folyamatban is vannak értékelő beszélgetések. Krepelka Ágnes kiemelte, hogy a tehetséggondozási program működtetése a szervezet minden szereplőjének előnyös lehet. A tudásátadás folyamatából a mentoráltak mellett a mentorok is profitálhatnak, a szervezet számára pedig fontos, hogy egy olyan utánpótlás-állomány jöjjön létre, amelynek tagjai tudatosan felkészültek a vezetői szerepre, és szívesen vállalják is azt. Hosszú távon a program erősítheti a munkatársak pozitív karrierképének kialakulását, és hozzájárulhat a tehetségek megtartásához. ●

TÁMOGATÓ SZAKÉRTŐK A MENTORÁLÁSBAN

A mentorálás során a mentorok szakértők támogatását is igénybe vehetik. A rendvédelmi pilot programban részt vevő Barabás Katalin nyolc mentorált munkáját támogatta. A mentorok tevékenységének figyelemmel kísérése során egyrészt a mentorok írásbeli visszajelzéseinek mentén juttatta el észrevételeit az előrehaladással kapcsolatban a támogatottjához, másrészt pedig havi rendszerességgel telefonos vagy személyes konzultációt tartott a mentorokkal. Utóbbi során a mentor a menet közben felmerülő kérdéseire is választ kaphatott, illetve alkalma volt felkészülni a mentorálási folyamatban soron következő lépésekre. Stiber Vivien a Miskolci Járási Hivatal hivatalvezetője a tehetségmentorokat támogató szakértőként vesz részt a programban. Elsődleges feladata a mentorok szakmai támogatása, azaz azoknak a kérdéseknek a megválaszolása, amelyek helyben, a tehetség és a mentor között merülnek fel. A szakértők segítséget nyújtanak a többi között a fejlesztési célok pontosításában, a fejlesztő beszélgetésekre való felkészülésben, vagy akár a projektdokumentáció vezetésével kapcsolatos kérdésekben is. Véleménye szerint a szakértőknek elsődleges szerepük van a pilot tapasztalatainak az összegyűjtésében is, hiszen nagyon sok visszajelzés elsődlegesen hozzájuk fut be, ezek pedig értékes információk a tehetséggondozási folyamat módszertani fejlesztéséhez.

Rendészettudományi Kar: magas elvárások, biztos jövő

SZÖVEG: TASI TIBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Izmos, ütőképes csapattá vált az elmúlt években a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának hallgatói és oktatói gárdája. Bővült a képzési portfólió, minőségi javulás tapasztalható a felvett hallgatók tekintetében, az oktatók kiválóan helytállnak a megnövekedett elvárások által okozott többletterhek súlya alatt, és nagy áttörést hozott a doktori iskola elindítása is a kar életében.

A 2018/2019-es tanév adatai (RTK):
I. évfolyam: 172 hallgató
II. évfolyam: 213 hallgató
III. évfolyam: 171 hallgató
Végzettek száma (2018 nyarán): 218 fő

Ahhoz, hogy megértsük az elmúlt években végbement változásokat, utaznunk kell egy kicsit az időben. A jogelőd Rendőrtiszt Főiskolán (RTF) 1971-ben indult el a képzés. Kezdetben állambiztonsági, bűnügyi, közbiztonsági, igazgatásrendészeti, valamint büntetés-végrehajtási szakok voltak, a lista később vámnyomozói, vámigazgatási, valamint határrendészeti szakkal bővült. Az intézmény 40 év alatt hatalmas utat tett meg, egy komoly hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatokkal rendelkező egyetemi karrá vált. 2012. január 1-jén jött létre az NKE, amelybe integrálódott a főiskola, és Rendészettudományi Kar (RTK) néven folytatta a munkát. Ahogy Ruzsonyi Péter dékán fogalmaz: egészen különleges igények jelentek meg a rendészeti tisztekkel kapcsolatban, akik az alkotmányos jogok őrei, bizonyos esetekben korlátozói, a hatalom jó értelemben vett „eszközei”. A különleges igények fő mibenléte: a nagyobb önállóság. Ezt várják el a hallgatóktól is, ezért fejlesztik döntési készségüket, és ezért készítik fel őket az alparancsnoki szerepvállalásra, ami végzés után rájuk vár. A felkészítésben sokat segített a tisztjelölti státusz bevezetése is. A hallgatók esetén minőségi javulást hozott, hogy a rendészettudományok oktatása egy egyetemi kar keretében zajlik. A felvételizők szép pontszámokat érnek el, és a létszámukkal sincs probléma. A fizikai felvételi teljesítése ugyan sokaknak kisebb-nagyobb gondot okoz, ám később, a képzés során megerősödnek. Ha valaki az NKE Ludovika Campusán jár, és találkozik az RTK-s tisztjelöttekkel, láthatja, hogy kifejezetten jó kiállású, sportos fiatalokról van szó. „Ahhoz, hogy pszichésen és fizikailag is bírják azt a terhelést, ami rájuk vár, nem

is adhatjuk alább” – fogalmazott lapunknak Ruzsonyi Péter. A civil világból érkező fiatalok néha megütközéssel veszik tudomásul az egyenruha kötelező viselését, azt, hogy az első évben kötelezően a kollégiumban laknak, de a fokozott alaki és egyéb elvárásokat is. Egyesek bedobják a törülközőt, mások összeszorítják a fogukat, és van egy olyan kör, akik családilag érintettek, így nekik ez a természetes elvárás. A dékán szerint ez az a rendészeti szocializáció, amely nélkül nem tudják majd megállni a helyüket a végzés után. Mivel ma már nincs kötelező sorkatonai szolgálat, a középiskolák nem foglalkoznak ilyesmivel, a jelentkezők nagy részének teljesen idegen az alakiasság, az egyenruha kötelező viselése, a katonai hierarchia alá-fölé rendeltségi viszonyai, a parancsuralmi rendszer, amelyek felsorolása talán elsőre sokkolóan hat, ám a dékán szerint ez egyáltalán nem olyan szörnyű, mint elsőre hangzik. Tény azonban, hogy kicsit vagánynak, kitartónak, állhatatosnak kell lenni, bizonyos dolgokról le kell tudni mondani. Az RTK-s hallgatók picit másképp egyetemisták, mint egy civil egyetemen. Pluszjuttatás és fokozott elvárás – ez talán a két legfontosabb jellemző, amely meghatározza az itteni életet. Az egyik oldalon ingyen jár a kollégiumi elhelyezés, az étkezés és az egyenruha, a másik oldalon nyári gyakorlatot kell teljesíteniük, ahol oda kell tenni magukat, de örömmel fogadják a TDK- és évfolyamdolgozatokat is. „Azt látom, hogy büszkén hordják az egyenruhájukat. Amikor itt a campuson mozognak, az megnyugtató érzést ad, és számtalan esetben kaptam visszajelzést más karokon oktatóktól, hogy bár nem ismerik egymást, mégis előre köszönnek, tisztelettudóak, udvariasak” – foglalta össze Ruzsonyi Péter. A felkészítés során oda kell figyelni az emberi oldalra is. Elvégre egy rendőrbn meg kell bízni az állampolgárnak akkor, amikor problémájával, nehézségeivel fordul hozzá. A pedagógiai felkészítés, a kommunikációs képességek fejlesztése épp azt szolgálja, hogy egy egyenruhás meg tudja szólítani az állampolgárt. Elvégre el kell tudni mondani az intézkedés célját, hogy az mire terjed ki, meg kell tudni nyugtatni, célirányosan kell tudni kérdezni, a lényegi elemeket kiemelni. A karrier szempontjából a rendszer nyitott. Az alapképzés mellett van mester- és ma már doktori képzés is, így megnyílt a lehetőség a tudományos karrier irányába. A doktori iskola létrehozása nagy áttörést jelentett a kar életében. Korábban a katonai doktori iskola, de más egyetemek bölcsész- és jogi karai fogadták be a rendészeti tudományok iránt érdeklődő doktoranduszokat, ám ez a tudományág eljutott oda, hogy önálló doktori iskolája legyen. „Elértük az Akadémia ingerküszöbét, elfogadták, tudomásul vették, és támogatják ennek a tudományterületnek a fejlődését” – fogalmazott Ruzsonyi Péter. Jelenleg egyébként még nincs kifejezetten az RTK Doktori Iskolában

„Édesapám is rendőr, ő volt a példa előttem, és már egészen kicsi koromban megfogalmaztam neki, hogy rendőr szeretnék lenni. Ez motivál, és szeretném, ha majdan valaki előtt én is példa lehetnék. Aki az NKE Rendészettudományi Karát akarja választani továbbtanulása helyszínéül, annak legyen meg az elhatározása, legyen elhivatott és biztos abban, hogy rendvédelmi szervnél szeretne lenni” – Lestár József II. éves, közrendvédelmi szakirány.

„Édesapám 25 éve rendőr körzeti megbízottként szolgál Vas megyében. Mindig superhősként tekintettem rá, és nem tudtam elképzelni más pályát. Annak, hogy ezt a pályát választottam, van egy másik indítatása is, mégpedig a hazaszeretet. Mindig fejlett volt az igazságérzetem, és szerettem volna segíteni azoknak, akik nem tudnak kiállni magukért, vagy bántották őket. Aki elvégzi a képzést, sokszínű tapasztalatra tehet szert, és rengeteg lehetősége lesz, mert a rendőrség sokrétű tevékenységet végző szerv. A rendőri pálya szerintem vonzó, rengeteg előrelépési lehetőség van, nagy karrier állhat egy rendőrtiszt előtt, és egy biztos középosztálybeli megélhetést biztosít. Saját példából okulva azt javaslom, hogy aki ide szeretne felvételizni, az érettségi után nyugodtan hagyjon ki 1-2 évet, szerezzon máshol is tapasztalatokat, szakadjon ki otthonról, és formálja személyiségét” – Simon Dániel II. éves, közrendvédelmi szakirány.

„Mindig is rendőr szerettem volna lenni. Az első pozitív gondolataim az NKE-ről az első év elején történt kiképzés heteire nyúlnak vissza. Kemény pillanatok is voltak, de azok a hetek összekovácsolták azokat, akik előtte még idegenek voltak a másik számára. Olyanok voltunk, mintha évek óta ismernénk egymást. Ez meghatározta a következő három évet is, jobban-rosszban kiálltunk egymás mellett. Két évig civil egyetemen tanultam az RTK előtt, így össze tudom hasonlítani. Az NKE-n volt osztályfőnöki, évfolyamparancsnokunk, akikhez bármilyen problémával fordulhattunk, ami biztonságérzetet adott. Sokkal nagyobb felügyelet alatt álltunk, mint egy civil egyetemen, családi volt a hangulat, ami a mai világban nagyon fontos. A rendőri pályám kezdetén azt mondhatom, hogy ez a hivatás egy megfelelő színvonalú értelmiségi középosztálybeli megélhetést garantál” – Szaló Roland r. hadnagy, a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztályának balesetvizsgálója, az NKE hallgatója 2015-től 2018-ig.

végzett hallgató, de nem is lehet, hiszen két éve kezdték meg a munkát. Az oktatás színvonalát emeli a Rendészettudományi Kar oktatóinak felkészültsége is, akikkel szemben szintén növekedtek az elvárások. Az itt dolgozó oktatók szépen haladnak a fokozatok megszerzésében, sok új, fiatal munkatárs csatlakozott a karhoz. Ma már természetes elvárás, hogy egy oktató képes legyen valamely idegen nyelven előadást tartani, publikáljon idegen nyelven is, illetve külföldön konferenciákon képviselje az intézményt. Ebben jelent nagy segítséget egyebek mellett az Erasmus-ösztöndíjprogram, amely megnyitotta a világot. Az oktatók és a hallgatók megtalálják azokat az egyetemeket, ahol az itteninhez hasonló képzés van, amely kredit szempontjából is megfeleltethető, de segíti a külföldi periodikákban való megjelenést is. Ám legalább ilyen fontos, hogy új kultúrákkal ismerkednek, új élethelyzetekbe kerülnek, szélesebb lesz a világlátásuk. Az Erasmus-program egyébként kétirányú: a kar nemcsak küld, hanem egyre nagyobb számban fogad is oktatókat és hallgatókat. A jól felkészített és megbízható tisztikar igénye magával hozta a képzési portfólió bővülését is az elmúlt évtizedekben. A rendőrtiszt és a büntetés-végrehajtási szakirány volt hosszú ideig a két meghatározó képzés, később azonban más rendvédelmi szervek (például katasztrófavédelem) is jelentkeztek a speciális képzettséggel rendelkező szakemberek igényével. A kar számára újabb kitörési pont lehet a magánbiztonsági szakemberek képzése. A világon alig van olyan, hogy egyetemi szinten képeznek magánbiztonsági feladatok ellátására felkészített szakembereket. Olyan pedig sehol nincs, hogy a rendészeti tisztekkel együtt képzik őket. A levelező munkarendű képzésben pedig tehetséges, ambiciózus tiszthelyettesek, munkavégzés mellett szereshetnek felsőfokú végzettséget. A rendőrtiszt életpálya nagy előnye, hogy aki tisztességesen tanul és végez, annak nem lesz elhelyezkedési gondja. Szerződésben rögzített, hogy egy tisztjelölt tiszt beosztást kap az eredményes végzést követően. Tehát kalkulálhat, tervezheti az életét, sőt arra is van lehetőség, hogy a tanulmányok alatt gyűjtött pontok alapján az válasszon először a felkínált beosztások és a földrajzi területek közül, akinek a legtöbb pontja van. Vagyis a tisztjelöltek végig érdekelték abban, hogy jól teljesítsenek, aminek a jutalma: egy tisztességes bérrel elismert, értelmiségi középosztálybeli létforma. Komoly előkészítő munka előzte meg a karközi intézetek júliustól esedékes integrációját. A Rendészettudományi Kar része lesz tanszéki struktúrában az eddigi Katasztrófavédelmi Intézet, a remények szerint zökkenőmentes lesz majd az átállítás. Szintén átkerül a karhoz a Terrorelhárítási Tanszék és a Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék, az ezeket magában foglaló intézettel kapcsolatos egyeztetések még tartanak. ●

Digitális megoldások a jövő hadseregében

SZÖVEG: TASI TIBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Milyen lesz a jövő hadserege? Hogyan működhetünk együtt a mesterséges intelligenciával és a robotokkal? Hogyan alkalmazhatók a virtuális megoldások egy bevetés során? Elgondolkodtató kérdések, amelyek fókuszában ott van az ember, esetünkben a katona. A virtuális világ haderőre optimalizált alkalmazásait a Digital Soldier 2.0 konferencián mutatták be a Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban. A rendezvényen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem honvédtiszt-jelölt hallgatói és kutatói is részt vettek.

A digitális katona rendszert az Egyesült Államokban fejlesztették ki az 1990-es évek elejétől. Digitális technológiát integráló felszerelések sora segítette a gyalogság bevetéseit, de a katona védelmét is. A technikai fejlesztések sora bámulatos, hiszen a lézeralapú megoldások mellett olyan sisakrendszert fejlesztettek ki, amelyben a beépített számítógép, a digitális taktikai térképet és a csapatok helyzetét megjeleníteni képes sisakképernyő a *Tökéletes katona* című film világába repíti az olvasót. A golyóálló kevlársisakra erősíthető kijelzőn egy másik katona fegyverére szerelt kamera képét lehet látni, de az ellenség helyzetét és a valós harctéri eseményeket is. A katonák kaptak egy olyan védőmellényt, amely nemcsak a felsőtestet, de a combot és a felkart is védi. A GPS-navigációt, a nyolccsatornás rádiót, adatkapcsolatot fenntartó megoldásokat akkumulátor üzemelteti. Ezek a megoldások az ún. Land Warrior felszerelés részei, amelyek mintegy 6,5 kg-os többletterhet jelentenek a katonák számára.

A digitális világ katonai alkalmazásai a Magyar Honvédség teljes megújulását célul kitűző Zrínyi 2026 programban is fellelhetők. Megjelentek a digitális katona egyes eszközei, például az a HM Elektronikai, Logisztikai és Vagyongazdálkodási Zrt.-nél kifejlesztett humánmonitor, amely az egyes életfunkciókról ad tájékoztatást. A műszer a vér oxigénszintjét, az EKG-t, de a légzésszámot is képes rögzíteni. A Digitális Katona Program első fázisában a világosabb színű, infrasugarakat jobban elnyelni képes gyakorlóruhákat szereztek be.

Az otthonainkban, játékcélokra használt alkalmazásoknak katonai kihasználási lehetőségei is lehetnek. A berendezések egyike egy olyan lábtartóval felszerelt félgömb, amelyben helyet foglal a felhasználó, aki felvesz egy VR-szemüveget, amelynek segítségével például egy autós játék világába csöppen. Egy távirányító segítségével 360 fokban pöröghet, de akár 50 fokban meg is döntheti magát. Böröndi Gábor altábornagy szerint ennek az eszköznek komoly szerepet szán a honvédség például a toborzások során, hiszen a fiatalokat ezzel lehet megnyerni.

A Magyar Honvédség Parancsnokságának parancsnokhelyettese előadásában arról beszélt: az egyre korszerűbb fegyverek és védelmi megoldások a katonák kognitív képességeinek fejlesztését is szükségessé teszik. A digitális katona felszerelésének központi eleme a többfunkciós sisak, amely ugyan jelentősen fejleszti a katona harctéri képességeit, de terhet is ró rá, hiszen meg kell osztania a figyelmét.

DIGITÁLIS KATONA PROGRAMOT VEZET BE A MAGYAR HONVÉDSÉG

„A honvédelmi és haderőfejlesztési program a legkorszerűbb, 21. századi járművek, harci járművek beszerzését, alkalmazását is biztosítja a honvédségnek” – hangsúlyozta Benkő Tibor honvédelmi miniszter egy debreceni konferencián. A tárcavezető fontos célnak nevezte „a 21. század követelményeinek megfelelő honvédség építését”, és a jövőbeli kihívások között említette a hibrid hadviselést, a kibervédelmi képességek fokozását. Benkő Tibor utalt a Digitális Katona Program bevezetésére, s mint mondta: egy digitális katonának több mint 130 különböző felszerelést kell magával vinnie.

A több mindenre kiterjedő figyelem az a problémakör, ahol már az ember, jelen esetben a katona, az ő kognitív képességei, és ezek vizsgálata kerül a fókuszba. Az agyi képességek fejlesztése, azaz a kognitív kondicionálás ma már ugyanúgy lehetséges, mint ha egy kiképzés során izmot edzenénk. Napjainkban is zajlanak olyan katonai kísérletek, amelyek során speciális étrendet fejlesztenek ki a fizikai és az agyi képességek fejlesztésére, vagy akár olyan étrend-kiegészítőket vizsgálnak ebből a célból, mint a cink és az ómega-3 zsírsavak. Szintén ígéretes agyi képességfejlesztő szer lehet a kurkuma hatóanyaga: a kurkumin. A témában kutatásokat folytató Szilvássy Zoltán a Debreceni Egyetem rektora szerint a kurkumin csökkenti az inzulinrezisztenciát, indirekt módon hatással van az idegrendszer működésére is. A kurkuma jótékony hatással van az agyműködésre, ezen belül a memóriára, és csökkenti az Alzheimer-kór kialakulásának esélyét. A mindennapi kütyükben megjelennek olyan algoritmusok, amelyek különféle sémákra tanítanak egy-egy alkalmazást. Ilyen módon ajánlja fel a Facebook, hogy kiket jelölhetünk be ismerősként, de egy telefon arcfelismerő módszere is egyfajta „tanulási folyamat eredménye. Mindezek alapja pedig a mélytanulás (deep learning), amely a neuronhálózatok alkalmazásán alapszik. Ezt a modellt 1943-ban Warren McCulloch és Walter Pitts alkották meg a biológiai ideghálózatok mintájára. Ahogy a biológiai ideghálózat az idegsejtek összekapcsolódásán alapszik, úgy a mesterséges, egy gép vagy program, amely a biológiai neurális hálózat tulajdonságait modellezi. A terület egyik kutatója Tóth László, a Szegedi Tudományegyetem docense, aki szerint jól alkalmazható katonai környezetben – erős háttérzajban – a beszéd gépi felismerése. »

A katonai teljesítmény neurotechnológiai fejlesztésével foglalkozik az Egyesült Államokban a DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency – Fejlett Védelmi Kutatási Projektek Ügynöksége), illetve az arlingtoni Platypus Institute. Az intézet tudományos igazgatója és a DARPA alelnöke, Amy A. Kruse az emberi agy alkalmazkodóképességét vizsgálja a dinamikusan fejlődő technológiai környezetben, illetve a kognitív képességek fejlesztésének lehetőségeit. Katonai alkalmazás során nemcsak a katona kognitív képességei képezik a kutatás tárgyát, hanem a katonák egy csoportjának – például egy különleges műveleti csoportnak – az együttműködése is. A kutatások homlokterébe került az emberi és a mesterséges intelligencia együttműködésének kérdése, az emberi agy és a robotok közötti együttműködés korlátainak vizsgálata, hatékonyságának fokozása, illetve az ember- és robotcsoportok közötti együttműködés lehetőségeinek vizsgálata is. A kutató elmondta: a digitális technológia gyorsabban fejlődik, mint az emberi feldolgozóképeség, és egy ponton túl ezt a problémát csak az agy kognitív képességeinek fejlesztésével lehet megoldani. Az Egyesült Államok haderejének különleges műveleti parancsnoksága (U.S. Special Operations Command) már

tesztelte is katonáin az újfajta tudati teljesítménynövelő eljárásokat. A tesztek során a katonák fejére kognitív teljesítményfokozó berendezést helyeztek. Mesterlövészek teljesítőképességét és agyi funkcióit vizsgálták, majd egy fejre helyezett berendezéssel eredményes kísérleteket végeztek teljesítőképességük, találati pontosságuk növelésére. A tapasztalatok alapján már néhány hetes irányú fejlesztés eredményre vezet. Egy hathetes program során 12 százalékos kognitív-képesség-javulást értek el.

Létezik egy olyan szimulációs program, amely helyet kapott az amerikai hadsereg Navy Seal különleges műveleti erő felkészítő programjában is. Vécsey Zsadány, a programot fejlesztő kaliforniai cég képviselője közölte: a virtuálisvalóság-technológiák jelentős sebességgel fejlődnek, a hadsereg mellett az üzleti szektor is alkalmazza ezeket. A szimulációs rendszer hidat teremt az élet értelmének tartott boldogság (flow-élmény), az üzleti profit, valamint a környezeti és társadalmi alapokon nyugvó fenntarthatóság között. Az online vezetés-fejlesztés szimulációt a Navy Seal-parancsnokok képzési programjában alkalmazzák, hiszen az a vezetői magatartás és módszerek oktatására használható.

Az agy edzésének egyik módszere egy olyan rendszer használata, amelyben az agyhullámokat közvetlenül az agyról vételezik, amelyhez EEG-technológiát használnak. Dávid Roland a Tudományos és Technológiai Parkok Szövetségének képviselőjében mondta el, hogy szakértőik alkották meg azt az egyedülálló szoftvert, amely képes a nyers jelekből lemodellezni az agyféltekék pontos és valós idejű működését, és ezt vizuálisan a felhasználó elé tárni. Az egymásra épülő rendszerek az egyéni mentális felkészülés és a csapatszintű mentális összehangoltság megteremtésére is alkalmasak. A kiértékelések alapján a tréningek előre megtervezhetők, a képzésekkel az agyat – mint egy izmot – edzik. A felhasználó stresszhelyzetben képessé válik érzelmeinek ellenőrzésére, a teljesen ellazult pihenés állapotára, a rekreációs idő csökkentésére, a minőségi döntéshozatalra. Fejlődik az információbefogadási képessége, a memóriája, a figyelem hosszú távon fenntarthatóvá válik, és megnő a tudati fókusz. Michélsz Norbert autóversenyző sikerrel alkalmazta az eljárást versenyfelkészülése során. Porkoláb Imre ezredes, a Honvédelmi Minisztérium, Nemzeti Fegyverzeti Igazgató

Kutatás-fejlesztésért és Innovációért Felelős Helyettese szerint nagy szükség van a digitális átállás emberi aspektusaira koncentrálni. Napjaink egyik legmeghatározóbb kihívása ugyanis, hogy az emberi elme nem képes követni a digitális átállás sebességét, ezért is elkerülhetetlen a kognitív fejlesztés. ●

EURÓPA VÁLASZTOTT, ÚJ ÖSSZETÉTELŰ EURÓPAI PARLAMENT ALAKUL

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZAVAZNIFOGOK.EU

Az Európai Unió valamennyi tagállamában voksolhattak a választópolgárok május utolsó hétvégéjén, amelynek eredményeképpen új összetételű Európai Parlament alakul. Magyarországon a jelenlegi kormánypártok magabiztos győzelmet arattak, míg európai viszonylatban már vegyesebb a kép: gyengült a Néppárt és a szocialisták, míg erősödtek a szuverenisták, de a liberálisok és a zöldek is. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatói segítségével annak jártunk utána, milyen hatással lesz az európai politikára a mostani választás.

Macron francia elnök és a V4-országok vezetői egyeztetnek a választás után

Az európai parlamenti képviselőket 1979 óta választják közvetlenül a tagállamok polgárai. Ez az egyetlen, közvetlenül választott uniós intézmény, amely a választók érdekeit képviseli. Az Európai Parlament jelentős változásokon ment át megalakulása óta: folyamatosan bővültek a jogkörei, és egyre fontosabb intézménnyé nőtte ki magát. Jelenleg 751 képviselői hely van, amelyet az egyes tagállamok lakosságának száma alapján osztanak el. A képviselők politikai – és nem nemzeti – hovatartozásuk alapján alkotnak képviselőcsoportokat. A 2019-es választások részvételi aránya rendkívül magas volt: 21 tagországban nőtt a részvétel, ebből 7 államban több mint 10 százalékkal. Az előző választásokhoz képest Magyarországon is magasabb (43,37 százalék) volt a részvételi arány a voksoláson. Az erőviszonyok a vártnál kevésbé rendeződtek át, de így is vannak jelentős változások. „A választások eredményeképpen elég érdekes helyzet alakult ki, mivel egyik pártcsoportnak sem sikerült akkora többséget szereznie, hogy egyedül is többsége legyen a parlamentben. Sőt, az a korábbi állapot is megszűnt, hogy az Európai Néppárt és a szocialista-demokraták együttesen birtokolhattak többséget” – nyilatkozta lapunknak Ördögh Tibor, az Európa-tanulmányok Tanszék adjunktusa. A szakember szerint az Európai Parlamentben megerősödtek a szélsőséges pártok, ezzel szemben jelentős mértékben meggyengült a két legnagyobb párt, vagyis a kereszténydemokrata jobbközép és a szociáldemokrata balközép frakció. A liberálisok és a zöldek viszont jelentősen előreléptek, a liberális frakció például több mint száz mandátumot szerzett. Ők elsősorban Nyugat-Európában voltak meghatározóak, de például a V4-ek közül Szlovákiában is elsöprő erőt tudtak felmutatni. A koalícióalakítással kapcsolatban Ördögh Tibor lapunknak elmondta, hogy az eddigi logika szerint tovább fog működni a Néppárt és a szocialisták együttműködése, ez majd az egyes intézményi pozíciók

elosztásánál is érződni fog. A többség biztosításához azonban újabb koalíciós partnert vagy partnereket kell találniuk. A klasszikus szövetségeskeresés valószínűleg a liberálisok irányába fog megtörténni, akik egyébként is a mainstreambe tartoznak az integrációt illetően. Emellett a zöldek lehetnek még azok, akik szóba jöhetnek egy új koalíció kialakításánál. A szakértő szerint annak viszont kevés az esélye, hogy euroszkeptikus irányba mozduljon el az Európai Parlament.

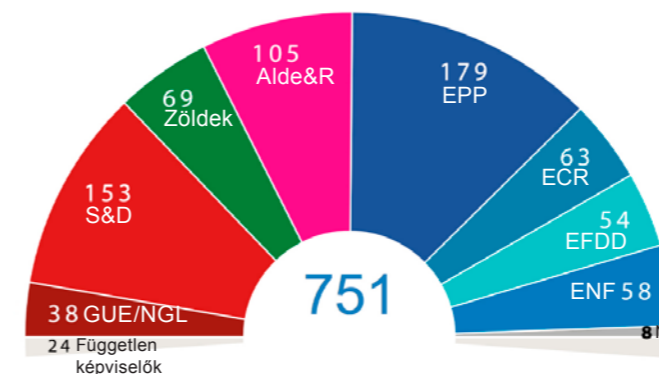
„Végre elindult az, amit már a '70-es években is szerettek volna elérni, vagyis hogy az európai parlamenti választások Európáról szólnak, hogy mit akarnak csinálni a pártok az unióban. Ezért nevezhetjük történelmi lépésnek, hogy végre történik Európáról is egy vita” – hangsúlyozta Ördögh Tibor. Dél-Európa és a V4-ek esetében a migráció volt az egyik nagyon fontos kampánytéma, amire reagáltak is a nyugati államokban. Emellett felmerültek olyan kérdések is, mint például a szociális ügyek erősítése. Nyugat-Európában a témák között a jogállamiság, az uniós értékek, valamint az EU jövője volt meghatározó, de egyre fajsúlyosabb téma a klímaváltozás is. „Az euroszkeptikusok esetében némi átrendeződés történt” – fogalmazott Ördögh Tibor. Franciaországban Marine Le Pen Nemzeti Tömörülése volt az abszolút nyertese a választásnak, Olaszországban Salvini ligája bizonyult dominánsnak, a briteknél pedig a brexitpártiak arattak győzelmet. A többi tagállamban azonban alapvetően csökkent az euroszkeptikus pártok aránya.

NAGY A HARC A CSÚCSJELÖLTI POZÍCIÓÉRT

Az európai politikai pártok a választások előtt csúcsjelölteket, német kifejezéssel élve „spitzenkandidateneket” indítottak

Rekordrészvétel mellett zajlott május 26-án Magyarországon az európai parlamenti választás: a szavazóképes állampolgárok 43,37 százaléka járult az urnákhoz. A Fidesz–KDNP a választók szavazatainak 52,33 százalékát szerezte meg, így tizenhárom képviselőt küldhet az Európai Parlamentbe. Az ellenzék oldalán jelentős átalakulást hozott a voksolás. A szocialisták és a Jobbik a vártnál jóval gyengébben szerepeltek, míg a Demokratikus Koalíció és a Momentum várakozáson felül teljesített.

Az Európai Parlament mandátumainak eloszlása

az Európai Bizottság (EB) elnöki pozíciójának betöltésére. Ezt a rendszert először Jean-Claude Juncker megválasztásánál használták, 2014-ben. Eszerint az Európai Parlament azt a csúcsjelöltet választja meg az EB elnökévé, akit a Tanács jelöl és a Parlament többségi támogatottságát is élvezzi. Varga András, az Európa-tanulmányok Tanszék oktatója szerint ez egy demokratikus módszer a főbiztos kiválasztására. „A kezdetektől egy olyan európai kampány folyt, amelyben minden párt, amely komolyan vehető, csúcsjelölteket állított, és úgy nyilatkozott, hogy az ő győzelmük esetén ez az ember lesz a Bizottság következő elnöke” – fogalmazott a szakértő. Bár minden parlamenti párt indíthat csúcsjelöltet, közülük jelenleg kettőt tartanak igazán esélyesnek. Az Európai Néppárttól a német Manfred Weber, illetve az S&D frakcióból a holland Frans Timmermanst. Több olyan ország is van, köztük Magyarország is, amely nem támogatja a csúcsjelölti rendszert. A június eleji lapzártakor úgy tűnt, hogy a legfontosabb uniós pozíciók sorsáról, így az Európai Bizottság új elnökéről is az uniós állam- és kormányfők alkuja fog dönteni.

NÉMETORSZÁG – GYENGÜLTEK A NAGYOK, ERŐSÖDTEK A ZÖLDEK

Hettyey András szerint Németországban nagyjából várható volt, hogy milyen eredmény születik: „Gyengült a két nagy néppárt, a kereszténydemokrata CDU–CSU 28 százalékot kapott, míg a szociáldemokrata párt 15 százalék körüli eredményt szerzett, ami történelmük legrosszabb eredménye.” A szakértő szerint ugyanakkor megerősödött a zöld párt, amely 22 százalékos eredménnyel végzett, ami azt mutatja, hogy az országban a klímaváltozás nagyon is érdekli a választókat. Hettyey András elmondta azt is, hogy a szélsőjobb is erősödött a választások során, de nem jelentős mértékben. A liberálisok és a baloldaliak úgy szerepeltek, ahogy arra számítani lehetett. „Már 0,5 százalékkal lehet képviselőt küldeni az Európai Parlamentbe, ezért még hét-nyolc kisebb párt is szerzett mandátumot” – tette hozzá a szakértő.

A csúcsjelöttekkel kapcsolatban Hettyey András úgy nyilatkozott, hogy ha nem Manfred Weber lesz a Bizottság elnöke, az nem elsősorban Németországnak, hanem inkább csak a CDU-nak (Kereszténydemokrata Unió) és a Néppártnak lenne presztízsvesztés. A német befolyás inkább a másodlagos, de fontos pozíciók megszerzésében rejlik, például az Európai Bizottságban vagy a Tanács különböző adminisztratív szerveiben. „Nem a nagy pozíciókat kell megszerezni, hanem a háttérben, az operatív szinten kell fontos pozíciókat betölteni. Ebben jók a németek” – fogalmazott a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék oktatója. A szakember szerint a német befolyás gyengülése inkább abban érhető majd tetten, hogy Angela Merkel jelenlegi kancellár hamarosan távozik a politikából.

FRANCIAORSZÁG – EUROSZKEPTIKUS ELŐRETÖRÉS

„Franciaországban nyert a Nemzeti Tömörülés, vagyis Marine Le Pen pártja, bár ez 2014-ben is megtörtént, és ekkor még ennek nem volt akkora hatása a francia belpolitikára” – mondta el Szegedi László, az NKE egyetemi adjunktusa. Az Emmanuel Macron elnök Köztársaság Lendületben (LREM) pártja szerezte meg a második helyet, kevesebb mint egy százalékkal lemaradva az első mögött. Az Európai Köz- és Magánjogi Tanszék oktatója szerint a klasszikus értelemben vett baloldal igencsak meggyengült, ahogy a jobbközép pártok is. „Eklatáns módon érezhető az, hogy ez a fajta elszívó hatás a két listás első eredményt hozó pártoknál megerősödött” – fogalmazott. Kérdéses, hogy ennek milyen hatása lesz a belpolitikára, viszont tény, hogy Macron elnök a sárgamelényes mozgalommal immáron fél éve küzd. Mivel Merkel német kancellár pozíciója sem erősödött, a német–francia tengely ismételt beindulásának esélyei nem javultak – véli a szakértő.

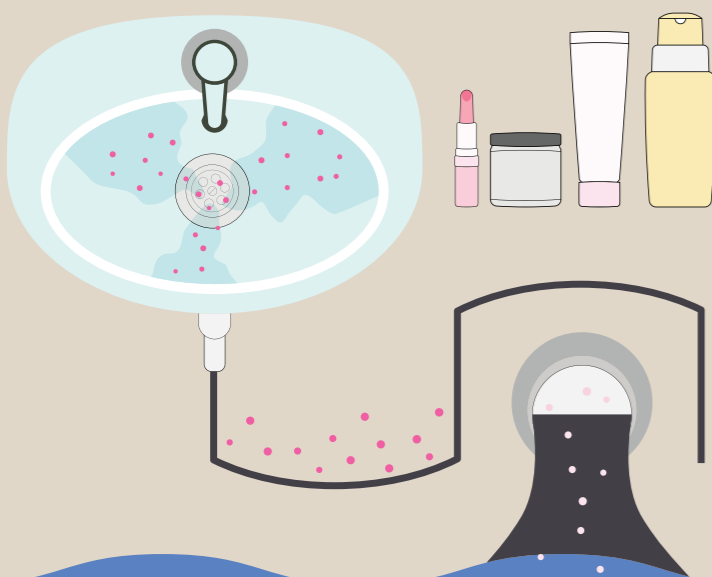
EGYESÜLT KIRÁLYSÁG – A BREXITPÁRTIAK NAGY GYŐZELME

Az Egyesült Királyságban a Brexit Párt szerezte meg a szavazatok többségét, összesen 30,75 százalékkal végzett az élen. Őket a liberális demokraták követik 19,76 százalékkal, majd a Munkáspárt következik. A konzervatívok 9,1 százalékkal az ötödik helyre szorultak, ez pedig rendkívül nagy visszaesésnek számít. „A brexit érdekes hozadéka, hogy valamilyen szinten az Európa-párti erők megerősödéséhez is vezetett” – véli Varga András egyetemi adjunktus, aki hangsúlyozta, hogy a brit kilépés lassan három éve borzolja a kedélyeket. Szerinte az, hogy Európa egyik legerősebb országa, a referendumkor a világ ötödik gazdasága, a legrégebb óta folyamatos demokratikus hagyományokkal rendelkező ország is ilyen súlyos problémákkal küszködve próbálja elhagyni az uniót, a pro-Európa pártoknak egyfajta lendületet adott, és egyben integrációerősítő hatása is volt. ●

Egészségünket is károsíthatják a szerves mikroszennyezők

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA

Akár krónikus betegségeket is okozhatnak az úgynevezett szerves mikroszennyezők, amelyek egy része könnyedén átjuthat az élő szervezetek membránján, és felhalmozódhat a táplálékláncban is. Így hatással lehetnek például a hormonrendszerre, és mutációt, rákos megbetegedéseket, allergiát is okozhatnak. A jelenleg alkalmazott szennyvíztisztítási technológiák többsége nem képes hatékonyan eltávolítani a mikroszennyezők nagy részét. A témával kapcsolatos hazai és nemzetközi kutatásokba Knisz Judit, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kar Vízellátási és Környezetmérnöki Intézetének tudományos főmunkatársa segítségével pillanthatunk be.

A mikroszennyezők azok a szennyező anyagok, amelyek a környezetben mikrogramm/l vagy még kisebb, nanogrammm/l koncentrációban található meg szerves és szervetlen formában. „A szervetlen mikroszennyezők között számos nehézfém található, míg a szerves mikroszennyezők közé soroljuk többek között a gyógyszermaradványokat, a kozmetikai és testápoló szereket, a peszticideket, a mikroműanyagokat és a műanyag lágyítókat. A legveszélyesebbek a tartósan megmaradó vagy perzisztens szerves szennyezők, amelyek ellenállnak a biológiai, kémiai és fotolitikus lebomlásnak, így a kibocsátástól távoli helyekre is képesek eljutni” – mondta el lapunk érdeklődésére Knisz Judit. A szakember kiemelte: ezek jellemzően zsírban jól oldódó anyagok, így könnyedén átjutnak az élő szervezetek membránján, és az adott mikroszennyezőtől függően raktározódhatnak, felhalmozódhatnak a táplálékláncban

is. Ezzel hosszú távon fejtik ki negatív hatásukat. A legismertebb perzisztens szerves szennyező a DDT. Ez az első modern rovarirtó szer, amelynek felfedezéséért 1948-ban Nobel-díjjal jutalmazták Paul Hermann Müllert. Segítségével hatékonyan küzdöttek a malária, a tífusz és egyéb, rovarok által terjesztett betegségek ellen mind a katonaság, mind a lakosság körében. Használták továbbá a mezőgazdaságban és az állattenyésztésben is. Az USA-ban, majd a világ számos országában nagyon hamar elterjedt, azonban a rovarok idővel ellenállóvá váltak vele szemben. Carlson az 1962-ben megjelent könyvében bemutatta a DDT és egyéb növényvédő szerek káros környezeti hatásait. Magyarország 1968-ban elsőként tiltotta be használatát a kiskertekben, míg az USA-ban erre 1972-ig várni kellett. Bár a DDT használatát betiltották – kivéve a malária sújtotta területeken, ahol a mai napig használják lakásokon belül –, magát a DDT-t, főként a bomlástermékeit a mai napig ki lehet mutatni a környezetben, az anyatejben. Ez csak egy a ma már 28 perzisztens szerves vegyületet tartalmazó stockholmi egyezmény POP- (persistent organic pollutants) listájáról. Az egyezményt 2001-ben írták alá, amely 2004-ben lépett életbe, és 12 vegyület kivonását, korlátozását vagy a véletlenszerű termelődés csökkentését irányozta elő. Az egyezmény 2017-ben további 16 vegyülettel egészült ki.

„Sok mikroszennyezőre van határérték, azonban vannak olyan szennyező anyagok, amelyek jelenlétére az érzékeny kimutatási módszerek hívták fel a figyelmet. Az ilyen, környezetvédelmi szempontból új, aggályos vegyületeket, amelyekre még nincsenek határértékek, új szennyezőknek nevezzük” – emelte ki Knisz Judit. Ezek nem feltétlenül az utóbbi évek környezetkárosító hatásainak következtében jutottak a környezetbe. Gyakran hosszú időn keresztül, folyamatosan kerülnek

a környező vizekbe, talajba, de az analitika nem volt olyan fejlettségi szinten, hogy az alacsony koncentrációban található szennyező anyagokat is képes legyen detektálni. Más esetekben új kémiai anyagok szintézise, vagy a már meglévők felhasználásában, kibocsátásában bekövetkezett változás jelent újabb, potenciális veszélyt a környezetre. A fenti anyagok listája folyamatosan változik: új anyagok jelennek meg, illetve a korábban új szennyezőként számontartott anyagokról született tudományos eredmények

hatására szabályozásuk is megtörtént, így azokat már nem soroljuk az új szennyezők közé, hanem hagyományos szennyezőknek tekintjük őket.

Magyarországon több egyetemen és több intézetben végeznek kutatásokat a szerves mikroszennyezők körében. Egy konzorciumi projektben, a Happy Fishben a halakban és a tavakban vizsgáltak mikroszennyezőket, a jelenleg futó „Tiszta ivóvíz” program keretében pedig a Dunától a fagyasztókig követik nyomon az ivóvíz mikroszennyező-tartalmát több mint egy éven keresztül. „Az egyik fő irány, hogy felmérjük a hazai környezetben, vizeinkben, illetve az ivóvízben milyen mikroszennyezők vannak. Az NKE Víz tudományi Karon a kutatások a szennyvíztisztító mikroszennyező-eltávolításának hatékonyságára irányulnak” – jegyezte meg Knisz Judit. Az ELTE-n, az MTA laboratóriumaiban, más egyetemeken, és független laboratóriumokban is végeznek analitikai, ökotoxikológiai és egyéb, szerves mikroszennyezőkkel kapcsolatos vizsgálatokat.

Knisz Judit szerint a környezetbe jutott szerves mikroszennyezők és metabolitjaik nagyon alacsony koncentrációban vannak jelen a környezetben, és jellemzően nem okoznak akut toxicitást. Azonban jelenlétük hosszú távon krónikus betegségek kialakulásához vezethet. A szerves mikroszennyezők nagyon alacsony koncentrációja miatt rendkívül nehéz annak meghatározása, hogy környezeti jelenlétük jelent-e egészségügyi kockázatot. Ennek igazolására ökotoxikológiai vizsgálatokat, laboratóriumi állatkísérleteket végeznek, illetve epidemiológiai vizsgálatok segítségével igyekeznek kimutatni egy adott

anyag káros egészségügyi hatását. A hosszú évek expozíciójának hatása nehezen mérhető, de a mikroszennyezők környezetben történő jelenlétét, felhalmozódását számos toxikus biológiai hatással hozták összefüggésbe. Így hatásuk lehet például a hormonrendszerre, és mutációt, rákos megbetegedéseket, allergiát is okozhatnak. A perzisztens, bioakkumulációra hajlamos toxikus anyagokat és a hormonrendszert zavaró anyagokat (EDC – endocrine disrupting compounds) tekintjük a leginkább aggodalomra okot adó vegyületeknek. Ezeket a Víz Keretirányelv elsőbbségi veszélyes anyagokként »

tartja nyilván, és tervezik, hogy 20 éven belül kivonják őket a forgalomból.

Szoros összefüggés van a szennyvíztisztítás hatékonysága és a mikroszennyezők környezetbe jutása között, mivel a szennyvíztisztítók a mikroszennyezők legfőbb pontforrások. Két fő típusa van a szennyező anyagok környezetbe jutásának. Az egyik a pontforrás szennyezés, amikor egyértelműen meg lehet határozni az adott szennyező anyag forrását. A szerves mikroszennyezők esetében ez lehet például egy kórház, egy ipari létesítmény vagy egy szennyvíztisztító telep. Míg a mezőgazdasági területek, állattartó telepek, ahonnan a csapadék a felszíni vagy felszín alatti vizekbe mossa a szennyeződések, nem egyértelműen körülhatárolható szennyező források, így ezek diffúz forrásként játszanak szerepet a szennyezők környezetbe jutásában. Bár a felszín alatti vizeink védettebbek, mint a felszíni vizek, ennek ellenére azok sem mentesek a mikroszennyezőktől. Ezek jelentős részét az ivóvíztisztítás során eltávolítják, azonban alacsony mennyiségben mégis detektálhatók egyes mikroszennyezők. Valamint az ivóvíz fertőtlenítése során is kerülnek az ivóvízbe szerves mikroszennyezők mint fertőtlenítési melléktermékek. Annak megakadályozására, hogy a szennyező anyagok az ivóvízbe kerüljenek, a környezetbe jutásukat kellene elsősorban megakadályozni, ennek egyik fontos lépése a szennyvíztisztítók mikroszennyező-eltávolítási hatékonyságának növelése. A jelenleg alkalmazott szennyvíztisztítási technológiák többsége ugyanis nem képes hatékonyan eltávolítani a mikroszennyezők nagy részét, így azok a felszíni vizekbe, folyókba, tavakba, part menti vizekbe kerülnek.

Nemzetközi szinten a szerves mikroszennyezők kutatása rohamosan növekvő terület, a különböző mikroszennyezők előfordulásairól, toxikus hatásairól, illetve a toxicitás hatásmechanizmusairól is folynak vizsgálatok. „Jelenleg is vannak futó projektek a harmadlagos tisztítási módszerek hatékonyságának növelésére. Mivel közvetlen bizonyítékokat nagyon nehéz szerezni a toxikus hatások igazolásához, az epidemiológiai vizsgálatok és a rizikóbecslésekkel kapcsolatos kutatások is fontosak a döntéshozók számára. Összességében minden kutatás szükséges, amely elősegíti a mikroszennyezők lebontását, környezetbe jutásuk megakadályozását, valamint segíti a döntéshozókat a megfelelő szabályozások kialakításában” – fogalmazott Knisz Judit.

Fizikai, kémiai és biológiai módszerrel lehet eltávolítani a meglévő szennyvíztisztítóból a mikroszennyezőket. A szerves mikroszennyezők eltávolítására fizikai és kémiai módszereket használnak, míg a szerves mikroszennyezők kivonásának fő módja a biológiai eltávolítás, a biodegradáció. Elsősorban az oxidáció a hatékony eltávolítási mód a kémiai módszerek közül, amelyek

kiegészítésére vagy önmagukban használják a fizikai módszereket, az aktív szénrel való megkötést és a membránszűréses eljárást. A legjobb eltávolítási hatékonyságot a különböző módszerek kombinációjával lehet elérni, azonban vannak olyan mikroszennyezők, amelyek ezeknek is ellenállnak, elsősorban az egymástól nagyon eltérő fizikai-kémiai tulajdonságaik miatt. Amikor hosszú távon követjük a folyamatokat, érdekes dolgokat figyelhetünk meg. Az aceszulfám édesítőszerrel nagyon rossz hatékonysággal lehetett eltávolítani a szennyvíztisztítás során, olyannyira, hogy a szennyvíztisztítók kibocsátásának indikátoraként használták. Az utóbbi években azonban csökkenő tendenciát mutatott az aceszulfám mennyisége a szennyvíztisztítóknak és a befogadókban, annak ellenére, hogy használata folyamatosan növekszik. A folyamatos aceszulfám-utánpótlás mellett idővel elszaporodtak az azok bontására képes mikroorganizmusok. További érdekesség, hogy ez a folyamat a világ több pontján közel azonos időben játszódott le. A történet egyik tanulsága, hogy ha azonosítjuk a perzisztens szennyezőket, illetve azonosítjuk az azokat bontani képes mikroorganizmusokat, képesek lehetünk jelentős hatékonyságbeli növekedést elérni a szennyvíztisztításnak ellenálló szennyezők esetében is.

Öt év az Európai Bizottságban

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A 2019-es európai parlamenti választásokat követően nemcsak a parlamenti képviselők összetétele változik, hanem egy teljesen új bizottság is létrejön. A Jean-Claude Juncker által vezetett Európai Bizottság ötéves mandátuma hamarosan lejár, és mindez egy új politikai időszak kezdetét jelenti. A Brüsszelben töltött időszakról, a Bizottság eredményeiről, értékeléséről és munkájáról beszélgettünk Navracsics Tibor kulturális, oktatási, ifjúságpolitikai és sportügyi biztossal, az NKE díszpolgárával.

névjegy

Navracsics Tibor

Kedvenc könyv • Márai Sándor: Kassai őrárat

Kedvenc film • Párizs, Texas

Kedvenc zene • Rahmanyinov: III. zongoraverseny

Hobbi • úszás, biciklizés, olvasás

● **Hogyan értékelné az Európai Bizottság munkájának elmúlt öt évét? Melyek voltak a legfontosabb eredményei?**

A Jean-Claude Juncker által vezetett Bizottság megalakulása óta nagyon nehéz politikai környezetben működik. 2014-ben, még a gazdasági válság közepén, terrortámadások idején kezdtük meg a munkánkat. Ezzel egy időben kezdődött az EU jövőjéről egy kielezett vita, amely természetesen az EP-választások miatt csak fokozódott. Mára azt láthatjuk, hogy a gazdasági válság megszűnt, és az EU a gazdasági

növekedés útjára lépett. Az eredeti várakozásokat is meghaladva közel 400 milliárd eurót mozgósított az Európai Unió tagállamaiban a Juncker-tervnek is nevezett Európai Stratégiai Beruházási Alap (EFSI) 2015 júliusa óta.

● **Biztosként mi volt az elmúlt években a legmeghatározóbb élménye?**

Az egyik legnagyobb élmény és persze siker számomra az Erasmus-program költségvetésének megduplázása a következő héteves

(2021–2027) pénzügyi keretben – még úgy is, hogy a brexit miatt csökken az összköltségvetés. A kultúra területén nagyon sikeres volt a Kulturális Örökség Európai Éve 2018-ban: több mint 18 ezer rendezvény volt Európa-szerte közel 11 millió résztvevővel, és ami különösen fontos, hogy a legkisebb közösségek is megmutatták, a közös európai identitásunkra tudunk építeni. 2015-ben létrehoztuk az Európai Sportheget, amelyet minden év szeptemberében szervezünk immáron 37 országban a sport és a testmozgás népszerűsítése jegyében. Az oktatás területén célunk, hogy 2025-re kialakítsuk

Navracsics Tibor az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát. Ezt követően adjunktusként dolgozott a jogi karon 1997–1999 között. 2000-ig a Magyar Politikatudományi Társaság főtárgyvezetője volt. Politikatudományokból doktorált, majd docensként továbbra is az ELTE jogi karán oktatott. A Miniszterelnöki Hivatal fősztályvezetőjeként 1998 és 2002 között tevékenykedett. A 2006–2014 közötti időszakban országgyűlési képviselő volt, 2010-től pedig miniszterelnök-helyettes, közgazgatási és igazságügyi miniszter. 2014-ben rövid ideig külgazdasági és külügyminiszterként is képviselte a magyar érdekeket. 2014-től az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportért felelős tagja.

az Európai Oktatási Térséget annak érdekében, hogy megszokott legyen tanulmányi célból valamennyi időt külföldön tölteni; a középiskolai és felsőoktatási diplomák EU-szerte legyenek elismerve; továbbá, hogy az anyanyelven kívül két nyelv ismerete is elterjedt legyen.

● **Mit tart a legnagyobb kihívásnak biztosi munkája során?**

A tárcához tartozó minden szakpolitika nemzeti hatáskör, ebből adódóan én csak akkor tudok új akciót meghirdetni, ha azt mind a 28 tagállam támogatja. A legnehezebb, de egyben legérdekesebb része is a munkámnak ezt a közmegegyezést kialakítani. Nem voltunk sikertelenek az elmúlt 5 év során, hiszen a tagállamok erős támogatást biztosítottak mind a négy területen.

● **Milyen intézkedések születtek az ifjúsági munkanélküliség visszaszorítására?**

Az Ifjúsági Garancia Program a tagországok kötelezettségvállalása, hogy gondoskodjanak arról, hogy a 25 év alatti fiatalok színvonalas állásajánlatokat kapjanak, színvonalas továbbképzésben, tanulószerveződések gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesülhessenek. 2014 óta minden évben több mint 3,5 millió fiatal jelentkező élt egy felkínált lehetőséggel. Emellett az Európai Szolidaritási Testület az önkéntességi és szakmai gyakornoksági programjai révén próbálja segíteni a fiatalokat, hogy munkanélküliségük ne váljon tartós elszigeteltséggé.

● **Míg más nemzetközi szervezetek új tagokkal bővülnek, az Európai Unió veszít a taglétszámából. Hogyan áll a Bizottság a brexit kérdéséhez?**

Sajnálatos tény, de tudomásul vesszük a brit választópolgárok döntését.

● **Az Európai Bizottság feladata, hogy az összeurópai szempontokat juttassa kifejezésre a tagállami érdekekkel szemben. A biztosoknak tehát függetlennek kell lenniük az őket delegáló tagállamoktól. Még az ország nevét sem mondhatják ki, hanem úgy nevezik, hogy az ország, amelyet a „legjobb ismernek”. Hogyan valósul meg a biztosok függetlensége?**

A biztosoknak hivatali működésük megkezdésekor esküt kell tenniük, amelyben kötelezettséget vállalnak, hogy a tagállami kormányoktól függetlenül végzik munkájukat, és nem engednek az esetleges nyomásgyakorlásnak. Ezt a függetlenséget erősíti az is, hogy a biztosokat csak a Bizottság elnöke válthatja le, a tagállamok nem hívhatják vissza őket.

● **Számos vívmánnyal rendelkezik az EU. Mit tart a legnagyobb sikernek?**

Az európai integráció teremtette meg a kontinensen a tartós békét. Az Erasmus-program pedig segítette a fiataloknak felfedezni Európát, erősíteni az identitástudatukat és tanulni egymás kultúrájából.

● **Mit gondol, mit kellene még fejleszteni a jövőben?**

A kommunikációt mindenképpen fejleszteni kellene, mert jó lenne, ha érthető és a fiatalok számára is vonzó nyelven jutnának el az Európai Unió vívmányai a lehető legtöbb emberhez.

● **Öt éven keresztül ugyanazzal a 27 emberrel dolgoztak együtt. Melyik kollégával, uniós biztossal/biztosokkal volt a leggördülékenyebb a munka?**

Alapvetően mindenkivel gördülékeny volt a munka. Phil Hogannel (mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős biztos), Margrethe Vestagerrel (versenypolitikáért felelős biztos) és Elzbieta Bienkowskával (belsőpiac-, ipar-, vállalkozás- és kvv-politikáért felelős biztos) pedig emberileg is közelebb kerültünk egymáshoz az évek során. ●

AZ IFJÚSÁGI GARANCIA PROGRAM

Az Ifjúsági Garancia Program célja, hogy zökkenőmentes átmenetet biztosítson az iskolapadból a munka világába, valamint elősegítse a munkaerőpiaci beilleszkedést, és biztosítsa, hogy egyetlen fiatal se rekedjen a munkaerőpiacon kívül. Minden tagállamnak létre kell hoznia és működtetnie kell az ifjúsági garanciarendszert a munkáltatók, foglalkoztatási szolgálatok, az oktatási és képzési intézmények és az ifjúságsegítő szolgálatok szoros bevonásával. A rendszernek biztosítania kell, hogy a fiatalok a rendelkezésükre álló szolgáltatásokra és támogatásra vonatkozó összes információt elérhessék.

Kiberbiztonság: egyre elkötelezettebbek vagyunk

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM

Magyarország regionális szinten a 19. helyen végzett a Nemzetközi Távközlési Egyesület (ITU) 2018-as globális kiberbiztonsági felmérésén. Az ENSZ infokommunikációs technológiával foglalkozó ügynöksége 2013 óta minden évben méri az államok kiberbiztonsággal kapcsolatos érettségét és elkötelezettségét. Hazánk folyamatosan javuló teljesítményt nyújt, amelyben a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő Kiberbiztonsági Akadémiának is szerepe van. Az intézményben a tervek szerint idén júliustól Kiberbiztonsági Kutatóintézet alakul.

A nemzetközi rangsorban Magyarország regionális szinten a 19. helyet szerezte meg, míg az ITU 195 tagállama közül a 31. helyen végzett. Az előző évhez képest – amikor az 51. helyen végeztünk – jelentős az előrelépés. A mostani felmérésen Nagy-Britannia végzett az első, az Amerikai Egyesült Államok a második, Franciaország pedig a harmadik helyen. A nemzetközi felmérés öt fő területen értékeli az egyes országok teljesítményét. Magyarország azon országok között szerepel, amelyek az index mind az öt fő pillérében nagy elkötelezettséget tanúsítottak a kiberbiztonság iránt. A jelentés kiemeli, hogy Magyarország alapító tagja a Global Forum on Cyber Expertise (GFCE) nevű szervezetnek, és kiemelten szoros együttműködési kapcsolatot ápol az Európai Unió Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökségével (ENISA). A szakértők megállapították, hogy hazánk folyamatosan erős elkötelezettséget mutat a

kiberbiztonság és a kiberbiztonsági tudatosítás, a globális kooperáció iránt, ami a különféle együttműködési megállapodások kezdeményezésében és a példamutató nemzetközi információmegosztásban is megmutatkozik. „Ennek érdekében a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Kibervédelmi Intézete (NBSZ NKI) rendszeresen vesz részt különböző közösségek keretén belül szervezett kiberbiztonsági gyakorlatokon, amelyek célja a nemzetközi együttműködés támogatása, a jogszabályok, eljárásrendek tesztelése, gyakorlása, valamint a kommunikáció fejlesztése” – mondta el lapunknak Bor Olivér. Az NBSZ NKI sajtóreferense hozzátette, hogy Magyarország 2016-ban csatlakozott az ENISA koordinálásával évente megvalósuló Európai Kiberbiztonsági Hónap (ECSM) elnevezésű kampányhoz. Ennek során minden év októberében a legváltozatosabb ötletekkel, módszerekkel és eseményekkel igyekeznek a csatlakozott országok felhívni az állampolgárok figyelmét

a kiberbiztonság fontosságára. A kampánnyal összefüggő tervezési és koordinálási feladatokat, valamint az érintett szervezetekkel a kapcsolattartást, egyeztetést a NBSZ NKI látja el. Tavaly Magyarország az összesen 23 különböző típusú esemény megvalósításával bekerült a tíz legaktívabb és legtöbb eseményt szervező ország közé. Emellett az NBSZ NKI rendszeresen szervez és tart különféle tudatosító kampányokat. Tavaly adták ki az úgynevezett Fehér Könyvet, amely jól bevált javaslatokat, praktikákat és tanácsokat ad a felhasználók, üzemeltetők és vezetők részére. Rendszeresen publikálnak hazai és nemzetközi IT-biztonsági híreket, heti rendszerességgel készítenek sajtószemléket, közérthető formában jelenítenek meg IT-biztonsági tanácsokat, valamint eseti jelleggel riasztásokat és tájékoztatásokat adnak ki egy-egy kiemelt szoftversérülékenység és kiberbűnözői trend megjelenése kapcsán.

Bor Olivér szerint több olyan terület is van, amelynek fejlesztése révén előkelőbb helyen végeznénk a globális kiberbiztonsági felmérésen. Az egyik ilyen javaslatuk, hogy a jogszabály- és stratégiaalkotáson túlmenően a gyakorlati képzésekre, tudatosításra kellene nagyobb hangsúlyt helyezni. Emellett az állam- és közigazgatásban dolgozók számára – kiemelten az informatikai biztonsági felelősök tekintetében – rendszeresen ajánlott bizonyos IT-biztonsági tréningeken való részvétel. Az NKI Fehér Könyv című kiadványában leírt és meghatározott alapelveket ajánlatos lenne feltüntetni

minden szervezet informatikai biztonsági szabályzatában. A szakember szerint szükség lenne online (is) elérhető tananyagok, segédletek, tesztek készítésére, amelyeket az egyes szervezetek is fel tudnak használni saját munkatársaik további képzésének érdekében. Bor Olivér úgy látja, hogy az aktív tudatosító kampányok szervezésére különösen érdemes lenne az eddiginél is nagyobb figyelmet fordítani. „Az idén nyilvánosságra hozott 2018-as felmérés rangsorában azért is tudtunk jelentősen előrelépni a korábbi évekhez képest, mert nagyon sokat javult az adatszolgáltatásunk minősége, amiben a Nemzeti Kibervédelmi Intézet mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetemennek is szerepe volt” – fogalmazott Krasznay Csaba, az NKE Kiberbiztonsági Akadémia vezetője. A szakember elmondta, hogy a felmérésben vizsgálták hazánk érettségét a jogi szabályozások, a társadalmi tudatosság és az innovációs tevékenységek területén is. „Fontos értékelési szempont volt, hogy a kiberbiztonsággal foglalkozó hazai szervezetrendszer mennyire működik hatékonyan, az egyes részfeladatok mennyire vannak jól elosztva, lefedve” – fogalmazott Krasznay Csaba.

Az NKE Kiberbiztonsági Akadémiának a kiberbiztonsággal kapcsolatos képzési rendszer fejlesztésében és a kutatás-fejlesztés-innováció területén fontos szerepe van Magyarországon. Az elektronikus információbiztonsági vezető szakirányú továbbképzésünket már több mint 700-an végezték el. Ez törvényi kötelezettség is, hiszen aki a közszolgálatban információbiztonsági felelős pozíciót lát el, annak részt kell »

Katona Gergő harmadéves hallgató, aki az Államtudományi és Közigazgatási Kar közigazgatás-szervező szakán tanul, és a kiberbiztonság a kutatási területe. Volt már OTDK-különdíjas is, és ő is részt vett legutóbb a genfi nemzetközi kiberversenyen. Szerinte a tudásuk, a problémához való hozzáállásuk terén nincsenek lemaradva a világ élmezőnyétől, de magabiztosabbakká kellene válniuk a kommunikáció terén, hogy jobb eredményeket érjenek el. „*Ennek a kialakítását már akár az általános iskolában el kellene kezdeni*” – fogalmazott Katona Gergő, aki sokat vár a tervezett mesterképzés beindításától. A harmadéves hallgató jelenleg egy kiberbiztonsággal foglalkozó privát cégnél is dolgozik, de ha beindul a mesterképzés az egyetemen, azon mindenképpen szeretne részt venni. „*Hosszabb távon az elképzeléseim között van, hogy az egyetemen megszerzett tudást a közigazgatásban kamatoztatom majd, például valamelyik szakszolgálatnál*” – mondta el terveit a Bonum Publicumnak Katona Gergő.

vennie ezen a képzésen. Krasznay Csaba szerint azonban a résztvevők legalább fele nem a törvényi kötelezettség miatt végzi el a képzést, hanem szorgalomból vagy azért, mert a közszolgálaton belül próbálja átpozicionálni magát. De sokan érkeznek a képzésekre a magánszektorból is. A szakember elmondta, hogy a közszolgálatban dolgozók kiberbiztonsággal kapcsolatos tudatosságát különböző szinteken tudja erősíteni a Kiberbiztonsági Akadémia. Az NKE Pro Bono internetes portálon keresztül elérhető éves továbbképzéseken az általános biztonsgtudatosságot erősítik, amelyeket jó lenne minél szélesebb körben elérhetővé tenni. Emellett vannak olyan képzések is, amelyek a közszolgálatban dolgozó informatikusok számára szólnak, és évente 25 órányi e-learninges tananyagot dolgoznak fel a résztvevők. Az információbiztonsági felelősök tudását – szintén törvényi kötelezettség alapján – 50 órányi e-learninggel fejlesztik és tartják karban. A vezetők számára pedig egy nyolcórás továbbképzést tartanak.

„*Egyre többször jelenünk meg szakértőként a médiában is, hogy tájékoztassuk a lakosságot a kiberbiztonsággal kapcsolatos legfontosabb információkról. Azt gondolom, hogy ma már hiteles tudásbázisként jelenünk meg a társadalom számára is*” – fogalmazott Krasznay Csaba. A szakember elmondta, hogy a tudatosság erősítését szolgálják az olyan nagyrendezvények is, mint az Európai Kiberbiztonsági Hónap vagy a Safer Internet Day, a biztonságos internet napja. Ezek megszervezésében, lebonyolításában jelentős szerepet játszik a Kiberbiztonsági Akadémia.

Krasznay Csaba reményei szerint 2020 szeptemberétől elindulhat majd a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen a kiberbiztonsági mesterképzés is, amely iránt már most nagy az érdeklődés a közszolgálat részéről. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egyik mesterképzésén már régóta van információbiztonsági specializáció, a Rendészettudományi Karon pedig hamarosan indulhatnak a kiberbűnözéssel foglalkozó szakirányok. Az oktatás mellett egyre jelentősebb tevékenységet

végeznek kiberbiztonság témában a kutatás-fejlesztés, innováció területén. Idén júliustól megalakul az NKE-n, az Eötvös József Kutatóközponton belül a Kiberbiztonsági Kutatóintézet. Ennek egyfajta előzményének tekinthető az a munka, amelyet a Ludovika Kiberbiztonsági Kiemelt Kutatóműhely keretében végeztek az NKE szakemberei. „*Két év alatt rengeteg tanulmánnyal, tankönyvvel, szakcikkkel gazdagítottuk mind a hazai, mind a nemzetközi szakirodalmat*” – fogalmazott Krasznay Csaba. A szakember a tervek kapcsán elmondta, hogy szeretnének részt venni egy nemzetközi kutatás-fejlesztési projektben, amely az okosotthonok biztonságáról szól. Az idei évben a magyar villamosenergetikai ipar szereplőivel közösen minden hónapban rendeztek workshopot, amelynek célja, hogy olyan, kiberbiztonságot is figyelembe vevő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre, amelyeken keresztül a magyar és az európai villamosenergetikai ipar kiberbiztonságát szolgálni tudják.

Krasznay Csaba szólt a nemzetközi kapcsolatokról is. Elmondta, hogy nemrégiben Spanyolországban járt, és sikerült megtekintenie az ottani nemzeti kibervédelmi intézetet is. Spanyolország a globális kiberbiztonsági felmérésen jóval előttünk végzett, aminek az lehet az oka, hogy amit csinálnak, azt sokkal szervezetebben, átláthatóbban teszik. A szakember szerint az utánpótlás biztosítása ezen a területen is elengedhetetlen, ehhez pedig kiemelt helyen kell kezelni a tehetséggondozást is. Az idei OTDK-n már volt egy kiberbiztonsági szekció is, amelyen az NKE hallgatói is indultak. A Hétpecsét Információbiztonsági Egyesület minden évben meghirdeti az Év információbiztonsági szak- és diplomadolgozata pályázatát, amelyen intézményünk hallgatói évről évre a legjobbak között szerepelnek. Fontos a nemzetközi megmértetés is, legutóbb egy genfi kiberversenyen vettek részt a hallgatók, akik esetében nem is a tárgyi tudást, hanem inkább a prezentációs és idegen nyelvi készségeket kellene fejleszteni. ●

Szorosabbá vált Magyarország és Törökország együttműködése

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: MTI

Szijjártó Péter külügyi és külügyminiszter török kollégájával, Mevlüt Cavusogluval egyeztetett

Jelentősen fejlődött az utóbbi években Törökország és Magyarország kapcsolata. Gyakoribbakká váltak a magas szintű politikai találkozók, bővültek a gazdasági és kereskedelmi együttműködések, de például az oktatásban még bőven van tér a fejlődésre. A török–magyar kapcsolatokat, az együttműködés további lehetőségeit és Törökország EU-csatlakozásának esélyét Egeresi Zoltán, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Stratégiai Védelmi Kutatóközpont munkatársa segítségével térképeztük fel.

Az EU és Törökország közötti, a migráció megállítására vonatkozó megállapodás betartása nélkül jelentős migrációs nyomással kellene számolni déli irányból, ezért „Európa biztonsága ma Törökországban kezdődik” – mondta Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter Budapesten, amikor török kollégájával, Mevlüt Cavusogluval egyeztetett május elején. A magyar miniszter szerint hazánk stratégiai szövetségesként és barátként tekint Törökországra, és nagyra becsüli szerepét az európai biztonság garantálásában. A török külügyminiszterrel találkozott Orbán Viktor miniszterelnök is, aki méltatta a magyar–török kapcsolatok fejlődését. Törökország Magyarország fontos kereskedelmi partnere, a kétoldalú áruforgalom 2018-ban 5 százalékkal, 3,1 a tárgyaláson elhangzott, a gazdasági együttműködésben még további kiaknázatlan lehetőségek rejlenek. Ennek érdekében megerősítik a magyar–török gazdasági vegyesbizottság és a stratégiai együttműködési tanács munkáját.

TÖRÖKORSZÁG EU-CSATLAKOZÁSA

Törökország 1999-ben szerezte meg az EU-tagjelölt státuszt, majd 2005-ben kezdték meg a csatlakozási tárgyalásokat. A 35 fejezetből eddig csak tizenhatot nyitottak meg, s ezek közül egyet ideiglenesen lezártak. Törökország nehezményezi, hogy állampolgárai még mindig nem utazhatnak szabadon az EU-n belül. Az EU–Törökország Társulási Tanács 54. ülésére idén márciusban került sor Brüsszelben. Ahmet Akif Oktay török nagykövet az NKE-n tartott *Török–magyar kapcsolatok az EU tengelyében* című konferencián azt mondta, hogy az EU-nak szüksége van Törökországra ahhoz, hogy politikailag, gazdaságilag és stratégiaileg is globális szereplővé válhasson.

„Magyarország alapvetően támogatja Törökország csatlakozását. Azonban a magyar külpolitikai diskurzusban annyi változás állt be a közelmúltban, miszerint szembenézve a realitásokkal, a nagyobb uniós hatalmak ellenkezésével, a speciális partnerségi státusz kialakítását is elképzelhetőnek tartja” – fejtette ki Egeresi Zoltán. A szakértő szerint arra nincs esély, hogy Törökország az elkövetkezendő években csatlakozzon az európai közösséghez. Ennek egyik oka, hogy az uniós joganyag átvétele terén jelentős hiányosságai vannak az országnak, miközben az EU meghatározó hatalmai, legfőképp Németország sem túl támogató a csatlakozást illetően. „Ugyanakkor a csatlakozási tárgyalások megszakítása egyik félnek sem érdeke, így azok a közeljövőben is folytatódni fognak, még akkor is, ha csekély eredményt hoznak” – fogalmazott a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont munkatársa.

Bármely két állam közötti együttműködést nagyban meghatározza az, hogy a két ország vezetése mennyire itéli fontosnak a másikat. Magyarország a gazdasági erejét, lakosságszámát és politikai súlyát tekintve globálisan egy kisállamként határozható meg, regionálisan, szomszédjai viszonylatában pedig közepes államként definiálható. Törökország inkább utóbbi szerint itéli meg hazánkat, különösen annak fényében, hogy egy tízmilliós piacról van szó. Ezzel ellentétben Törökország egy dinamikus növekvő – 81 millióra becsült lélekszámával, magas GDP-jével és jóval nagyobb területével pedig már nemzetközi szinten is – középhatalomnak tekinthető. Szomszédságában csak Irán rendelkezik hozzá mérhető kapacitásokkal. Az Európai Unió tagállamaival összehasonlítva, a kontinens hatodik legnagyobb gazdaságáról van szó. Fegyveres képességeit tekintve is jelentős hatalom: a NATO második legnagyobb létszámú haderejével rendelkezik, aktívak a nemzetközi missziókban, illetve egyre több helyen létesülnek török katonai támaszpontok. A két ország a hidegháború idején ellentétes szövetségi rendszerhez

csatlakozott: Magyarország a Varsói Szerződés része volt, míg Törökország 1952-től NATO-tagállam. A bipoláris világrend megszűnése és a Szovjetunió felbomlása, valamint a magyarországi rendszerváltozás jelentős változásokat hozott a török–magyar kapcsolatokban.

A történelmileg terhelt és konfliktusos múlt ellenére a magyar gondolkodásban Törökország és az ott élők megítélése alapvetően pozitívnak mondható. „A két ország közötti kapcsolatok nagyon jók, szinte virágkorukat élik. Az utóbbi években kifejezetten barátivá vált a viszony. A magyar kormány nagy hangsúlyt fektet a biztonsági dimenzióra, így Törökország szerepére is a Közel-Keletről érkező menekültek visszatartásában. Ennek pedig nemzetközi fórumokon is hangot szokott adni” – hangsúlyozza Egeresi Zoltán. A szakértő szerint jól alakulnak a gazdasági kapcsolatok is annak ellenére, hogy a két ország ilyen szempontból hasonló fejlettségi szinten van, tehát versenyeznek is egymással. „Magyarország az elmúlt években Afrika irányába is nyitott, és ezen a területen a kormány számít a törökök támogatására és tapasztalatára. Emellett kulturális téren

is számos előrelépést láthattunk az utóbbi években: a két ország kölcsönösen hozott létre kulturális intézeteket, folyamatosan fejlődik az oktatási együttműködés, illetve a turizmus is, noha a 2015–16-os törökországi belpolitikai fejlemények és terrortámadások miatt volt némi visszaesés” – tette hozzá Egeresi Zoltán.

A gazdaságnak a külkapcsolatokban betöltött szerepét jól példázza, hogy egyre több gazdasági egyezmény köttetik a két ország között. Magyarország uniós csatlakozásával még könnyebbé vált a kereskedelem Törökországgal, és mára a kis-ázsiai állam fontos üzleti partnere lett hazánknak. Az utóbbi évtizedekben mindkét ország komoly erőfeszítéseket tesz a külgazdaság erősítésére, a piacszerzés és a befektetők vonzása érdekében. A magas szintű politikai találkozók mellett gyakoriak a magyar–török üzleti megbeszélések is. Ezekben a gazdasági együttműködés fejlesztése folyamatosan napirenden van. Az elmúlt időszakban évente két-három milliárd dollár értékben zajlott közöttük a kereskedelmi forgalom, legújabban a hatmilliárd dolláros kereskedelmi volument célozták meg a két ország vezetői.

Várhatóan a hadügyi területen is szorosabbá válik majd az együttműködés, főleg hadiipari megrendelések formájában. „A hagyományosan erős turisztikában pedig a törökök magyarországi turizmusát lehetne fejleszteni. Az oktatási együttműködésben is van még tér a bővítésre: sok török hallgató érkezik Magyarországra, így a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre is, de ehhez képest viszonylag kevés magyar hallgató tanul Törökországban, pedig nekik is nagyon jó egyetemeik vannak” – fogalmazott Egeresi Zoltán.

Az Erasmus+-program keretében a magyar, illetve török hallgatók közelebbről is megismerhetik egymás kultúráját. Az NKE egyetemi polgárainak lehetőségük van az izmiri Égei Egyetemen, az ankarai Hacettepe Egyetemen, a Nemzeti Rendőrákadémián és az isztambuli Nemzetvédelmi Egyetemen tanulni. A Víz tudományi Kar az adanai Çukorova Egyetemmel, az isztambuli Kultúr Egyetemmel és a Sakarya Egyetemmel áll kapcsolatban. A következő tanévtől a török nyelv is elsajátítható lesz az intézményben a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar Idegen Nyelvi és Szaknyelvi Központ jóvoltából. ●

Hírhedt bűnesetek, híres detektívek

SZÖVEG: TASI TIBOR
FOTÓ: MTI, URBÁN TAMÁS

Egy felületen közúti ellenőrzés, egy nem kellőképpen megvizsgált helyszín, egy szemtanú félrevezető vallomása vagy egy gyanúsított egymásnak ellentmondó nyilatkozatai – számtalan olyan tényező van, amely tévutakra vihet egy rendőrségi nyomozást. Sokszor felmerülhet a gyanú, hogy nem is a valódi elkövető kerül rács mögé. A bűnügyek feltárásának letéteményesei azok a híres nyomozók, akik hírhedt bűnesetekről beszéltek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatóinak.

„Egy bűnügy felderítése során azt tanítják a Rendészettudományi Kar hallgatóinak, hogy mindig ragaszkodjanak az eredeti bizonyítékokhoz” – hívta fel a figyelmet Mészáros Bence r. ezredes, az RTK nemzetközi dékánhelyettese. A nem elsődleges információk ugyanis torzulást jelenthetnek a felderítés során. Mindennek fontosságát a martfűi rém tettei, a móri mészárlás, Soproni Ágnes színésznő meggyilkolása, vagy minden idők egyik leghírhetőbb párosa rablásain keresztül ismerhették meg a Szent György Szakkollégium hallgatói.

A MARTFŰI RÉM

A martfűi rém története az 1960-as évek elejére nyúlik vissza. Az elkövető, Kovács Péter egy átlagosnak mondható, rendezett háttérű férfi. A gyilkosságok gyújtópontja egy argentin film volt, amelynek egyik jelenetében egy férfi erőszakosan viselkedett egy nővel szemben. Kovácsban ennek hatására ébredt vágy arra, hogy a látottakhoz hasonlóan cselekedjen. 1967-ig összesen hatszor támadott: áldozatai közül ketten megmenekültek, négyen meghaltak. Mindannyian a martfűi cipőgyár munkásai voltak. A gyilkosság elkövetésével a rendőrök az első áldozat egyik munkatársát, Kirják Jánost gyanúsították meg, aki ellentmondásokba keveredett vallomásában,

alibijét édesanyja nem igazolta. A felháborodott martfűi lakosság nyomására a nyomozók egyre határozottabban léptek fel Kirjakkal szemben, beismerő vallomást csikartak ki belőle, majd perbe fogták és halálra ítélték.

A Legfelsőbb Bíróság végül életfogytig tartó szabadságvesztésre enyhítette az ítéletet, így Kirjákot a szegedi Csillag börtönbe zárták. Az eredeti elkövetőt végül 1967 augusztusában tartóztatták le. A Körös folyóban talált női holttesten a rendőrök apró üvegdarabkát találtak, ugyanilyet később

Kovács teherautójában is felleltek, ez vezette őket nyomra. Az ügy számos nyomozati hibára derít fényt. Az ártatlan elítélt, a 11 év után szabaduló Kirják János alibijét édesanyja nem volt hajlandó igazolni, ez vitte félre a nyomozást. Kovács Lajos ny. r. ezredes szerint a tanú félrevezető információi a legtipikusabb nyomozati hibák egyike. Az ezredes kiemelte: mindamellett, hogy a nyomozás hibái nagy port kavarhatnak fel a közvéleményben, téves bírói ítélethez is vezethetnek. Ehhez hozzájárult az is, hogy az ártatlanul elítélt Kirják szájába olyan részleteket adtak az öt kihallgatók, amelyekről nem is lehetett tudomása. Később ő maga is azt vallotta, hogy több dologról is a nyomozóktól értesült, de a bíró akkor már nem hitte ezt el, így született meg az ítélet.

A MÓRI MÉSZÁRLÁS

Nyomozati szempontból szintén tanulságos eset a móri mészárlás. A magyar kriminológia egyik legkegyetlenebb rablógyilkossága 2002. május 9-én történt. A móri bankfiókban nyolc embert mészároltak le. A Fővárosi Bíróság életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte Kaiser Edét, társa, az ott használt fegyverek beszerzésével gyanúsított Hajdú László 15 év fegyházra kapott. 2007-ben aztán a rendőrség Tatabányán elfogta a veszprémi postásgyilkossággal gyanúsított Nagy Lászlót. A lakásán tartott házkutatás során előkerültek a Móron használt fegyverek. Mint kiderült: a rablást Nagy László tervezte ki, és azt büntársával, Weiszdorn Róberttel hajtotta végre. Nagy 2007-ben cellájában öngyilkos lett, társát pedig 2008-ban életfogytiglani fegyházra ítélték. A Fővárosi Bíróság Kaiser Edét felmentette, egyéb bűncselekmények miatt 18 évet kapott. Az ügy egyik tanulsága nyomozati szempont-

ból, hogy a „forró nyom”, azaz az első órákban történtek mindenre kiterjedő feltárása kiemelkedő jelentőségű.

Ha ennél a pontnál elront valamit egy rendőr, abból akár évtizedes hosszúságú nyomozás is lehet. A móri esetenél

később maguk az eredeti elkövetők vallották be, hogy a rablógyilkosság után, a menekülésük során gyorsajtás miatt megállították őket. Már-már azt hitték, lebuktak, holott a járőrökben fel sem merült, hogy valószínűleg azért mennek gyorsan, mert ők az elkövetők. Az ellenőrzés idején ugyanis már felbolydult a város, gyorsan híre ment, hogy a móri bankfiókot kirabolták, és mindenkit halomra lőttek. Ráadásul az elsőként megvádolt Kaiser Ede akkoriban ismerkedett meg egy lánnyal Móron. A fél város ismerte őt, így nem csoda, hogy később őt tanú „ismerte fél”, detektívtükron át hárman is rablóként azonosították. Ám ettől még nem ő volt az elkövető.

SOPRONI ÁGNES „ELTŰNÉSE”

A rendőrségi munkában az életvédelem egy olyan terület, ahol nagyon gyorsan jöhet a siker, de a kudarc is. Mindezt Petőfi Attila r. vezérőrnagy, a Készenléti Rendőrség Kiemelt Ügyeket Felderítő Osztályának vezetője Soproni Ágnes 2000-ben történt „eltűnése”, valójában meggyilkolása kapcsán tapasztalta meg. A csinos magyar színésznőt saját fia, Petróczi András és annak barátja, Lázár Zsolt ölte meg brutális módon. A fiút anyja vagyonának megszerzése motiválta. Az eltűnést egy hosszú hétvége idején jelentették be, talán ez vezetett ahhoz, hogy először egy „sima” eltűnési ügyként kezelték. Ennek kapcsán Petőfi Attila rávilágított arra: akár ünnepnapról, akár hétköznapról van szó, minden bejelentést alaposan végig kell vizsgálni, ki kell menni a helyszínre. Fontos tanulság az is, hogy nincs rangsorolt, valahányadik ügy, minden ügy: az „első”. Szintén hátráltatta a nyomozást a nem jól előkészített poligráfos vizsgálat. Hiba volt túl hamar behívni az áldozat fiát hazugságvizsgálatra, hiszen ezzel feltárult számára, hogy ő is a rendőrök látókörébe került mint esetleges gyanúsított.

A Híres magyar detektívek – hírhedt magyar bűnesetek című konferenciát a Szent György Szakkollégium szervezte, amelynek kezdetéről az alapítást kezdeményező Blaskó Béla ny. r. vezérőrnagy beszélt. A szakkollégium 2008. december 1-jén alakult meg 11 fővel. Egy olyan közös értékrenden nyugvó, együttes cselekvésen alapuló közösségi létforma kezdetét akarták megteremteni, amelyek között lehetőség nyílik a szakmai képzés és a tudományos tevékenység további bővítésére. Olyan tagokat szeretnének a soraikban tudni, akik a megszerzett többlettudás révén a rendészet megbecsült és sikeres szakembereivé, vezetőivé, illetve a társadalom hasznos tagjaivá válhatnak.

A „SKÁLÁS GYILKOS”

Az 1990-es évek elejének egyik legkeresettebb magyarországi bűnözőpárosa volt a Donászi–Bene duó, akiket a sajtó „győri rendőrgyilkos”, „skálás gyilkos”, illetve „vadászyilkos” kifejezésekkel illetett. Donászi Aladár egy takarékpénztári rablás miatt a szegedi Csillagban töltötte büntetését. Ott ismerkedett meg későbbi büntársával, Bene Lászlóval, akivel közös akciókat terveztek. 1991 júniusában a Győr és Környéke Vízmű dolgozóinak fizetését akarták megszerezni. Donászi előbb a pénzt kísérő rendőr főtörzsőrmestert, majd a portást is súlyosan megesebesítette. A rendőr a kórházba szállítás után meghalt, a portás túlélte az esetet. 1992 májusában a Budai Skála áruház bevételét szállító taxit támadták meg. Bene egy autóval elállta a pénzt szállító taxi útját, Donászi pedig szó nélkül föbe lőtte a pénzt továbbító egyetemistát. Mindeközben Bene a taxi menekülő sofőrjét lőtte le. 1992-ben Donászi és Bene Sárszentmihály külterületén őket orvvadászoknak feltételező vadászokkal keveredtek tűzpárbajba. A vadászyilkosság néven elhíresült eset idején a nyomozók a golyók vizsgálata alapján már tudták, hogy a győri és a skálás gyilkosok azonosak a sárszentmihályi támadókkal. Donászi 1993 novemberében kirabolt Budapesten egy Soroksári úti postahivatalt,

A gyilkosságok sokszor ihletik meg a filmkészítőket is, így gyakran találkozunk ezekkel a történetekkel a filmvászonon is. Sopsits Árpád 2016-os alkotása, a martfői rém kilenc Magyar Filmdíjat nyert 2017-ben, köztük a legjobb filmnek és a legjobb rendezőnek járót. Bár a cselekmény az eredeti történepektől eltér, a film lényege és magva valódi: egy rosszul működő, az igazság keresése helyett az erőszakos igazságszolgáltatásra kihagyezett rendszert bemutatva rántja le a leplet Magyarország bűnügyi történetének egyik legemlékezetesebb nyomozásáról.

a támadásban Bene csak sofőrként vett részt. Az eset után a páros meg akarta gyilkolni egyik ismerősük barátnőjét, aki tudott a bűncselekményekről. Szerencsére tettük előtt, 1994. május 4-én a rendőrség rajtuk ütött. Donásziakat az első rablógyilkosság helyszínén, Győrben hallgatták ki. Bánhalmi Zsolt r. ezredes szerint a kihallgatáson Donászi hiúságára apelláltak. Igyekeztek őt vesztetnek, igazi lúzernek beállítani, ennek eredményeként két óra alatt sikerült belőle beismerő vallomást kicsikarniuk. Benét három napig hallgatták ki, ő minden nap két órát vallott, majd szünetet kért, ám végül teljes beismerő vallomást tett. Mindkettejüket életfogytig tartó börtönre ítélték. Az ügyön 500 nyomozó dolgozott. Bánhalmi Zsolt szerint a legfőbb tanulság, hogy a nyomozati szervek összefogása elengedhetetlen egy ilyen típusú bűncselekmény-sorozat felderítésében. Donásziék azért lehettek a magyar kriminalisztika történetének legdurvább bűnözői, mert rendkívül felkészültek voltak, tanulmányozták a bűnügyi tudományokat, és fürkésztek a rendőrség minden egyes rezdülését. Donászi sokszor kijelentette, hogy megszökik, így a börtönben egy külön körletet létesítettek számára. Később azzal állt elő, hogy szeretné, ha megbíznák őt, hogy „levadássza” a kormány ellenségeit. Végül belátta, hogy nem tud megszökni, „szolgálataira” nyilván nem tartanak igényt, ráadásul családja elzárkózott tőle. Legkorábban 2014-ben szabadulhatott volna, talán ez is az öngyilkossági gondolatok felé terelte. Donászi Aladár végül 2001 augusztusában egy borotvával átvágta nyaki ütőereit, és meghalt. Társa, Bene László a mai napig ül, a börtönben szociális munkásnak tanul. Tavaly elutasították feltételes szabadlábra-helyezési kérelmét. Az indoklás szerint azért, mert alapvetően nem változott a személyisége, és nem garantálható jogkövető magatartása sem. Bene László most újra próbálkozik: szeretné, ha idén szabadon engednék. ●

LUDOVIKÁS ÉLETUTAK: PERJÉS GÉZA HADTÖRTÉNÉSZ

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: PERJÉS GÉZA CSALÁDI ARCHÍVUMA, SZILÁGYI DÉNES

Az egykori ludovikás tisztek életútját bemutató sorozatunk második részében Perjés Gézával ismerkedhetnek meg az olvasók. A Ludovika Akadémián végzett, a második világháború frontját is megjárt tiszt hadtörténészként és Zrínyikutatóként vált ismertté a magyar tudományos életben.

PERJÉS GÉZA FŐBB MŰVEI

- *Zrínyi Miklós, a hadtudományi író* (Zrínyi Miklós hadtudományi munkái. Bp., 1957)
- *A „metodizmus” és a Zrínyi–Montecuccoli-vita 1–2.* (Századok, 1961–1962)
- *Zrínyi Miklós és kora* (Bp., 1965; Osiris monográfiák. 2., bőv. kiad. 2002)
- *Clausewitz magyar fordítása – A hadászati belső és külső vonal viszonyának alakulása, Emlékezés Königraetről* (Hadtörténelmi Közlemények, 1966)
- *Szerencse, valószínűség és hadvezéri szemmérték, A katonai döntés és a valószínűség Montecuccolitól és Zrínyitől Clausewitzig* (MTA Filozófiai és Történettudományi Osztályának Közleményei, 1971)
- *Clausewitz és a háború praxeológiája* (Bp., 1988)
- *Kossuth és Görgey konfliktusa – Balassi Bálint, a katona* (Hadtörténelmi Közlemények, 2004)

Perjés Géza 1917. augusztus 14-én Trencsénben született, Pelzl József pénzügyőrtiszt és Kiss Erzsébet gyermekeként. Nagycsaládban nőtt fel, hiszen hét testvére volt. Középszkolai tanulmányait Sopronban és Pécsen végezte. 1935-ben a pécsi katonai reáliskolában érettségizett, majd 1939-ben hadnaggyá avatták a Ludovika Akadémia elvégzését követően. 1939 és 1944 között Nagykanizsán, Kőszegen és Szombathelyen csapattisztként szolgált, miközben 1942–1943-ban 13 hónapig és 1944 nyarán 1 hónapig kivezényelték a frontra is. Utóbbi alkalmával harctéri szolgálat teljesítése közben tüdőlövés miatt megsebesült. Miután 1944-ben hazatért, egy évig a szombathelyi parancsnokságnál beosztott tisztként szolgált, majd 1946 februárjáig Ausztriába került a parancsnoksággal, angol hadifogságba. Budapestre visszatérve 1948-ig a Pázmány Péter Tudományegyetem Társadalomtudományi Tanszék könyvtárosa, egyben gyakornoka lett, majd elbocsátották. Később földhivatali tisztviselőként és fizikai munkásként dolgozott. 1949-ben Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetemen végbizonyítványt is szerzett. Rövid időre ismét visszatért a hadsereghez, mert 1949-től egy éven át kiképzőtisztként tevékenykedett. 1950 és 1956 között segédmunkás és a MÁVAG vasesztérgályosa volt. A forradalom bukását követően 1957. január 31-ig segéd tisztként tevékenykedett az ELTE BTK egyetemi katonai parancsnokságán. Szalai Sándor javaslatára a Magyar Tudományos Akadémia tudományos munkatársa lett, egészen 1963. február 14-ig.

Mellékállásban 1960-tól 1963-ig tudományos munkatársként a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára Történelmi Statisztikai Kutatócsoportjánál is dolgozott, főállásban pedig 1963-tól 1983-ig az MTA II. osztályán, akadémiai státuszban. 1961 és 1967 között népszerű történelmi írásai az *Élet és Tudomány*ban jelentek meg. 1966-tól a *Hadtörténelmi Közlemények* szerkesztőbizottságának is a tagja volt; ebben az évben Kiadói Főigazgatóság díjjal is kitüntették. 1992-től kezdődően két éven át a Honvédelmi Minisztérium Tanácsadó Testületének elnöki tisztségét is betöltötte. 1995-től a Magyar Történelmi Film Alapítvány kuratóriumának és az Alapítvány a Magyar Hadi Történetírás Számára kuratóriumának is volt az elnöke. Tudományos pályafutása kapcsán elmondható, hogy kezdetben a szociológia érdekelte, majd egyre inkább a hadtörténelem, az agrártörténelmi és történelmi demográfiai kutatások váltak számára meghatározóvá. Kutatási területe a 16–20. század hadtörténelme, a hadtudomány kérdései, a katonaszociológia és a katonapszichológia. Zrínyi Miklósról, Carl von Clausewitzről és a mohácsi csatavesztésről is írt monográfiát. Elsősorban a 17. századi hadviseléssel, a hadseregellátás és a stratégia kapcsolatával szeretett foglalkozni. Munkája során feldolgozta az 1728. évi adóösszeírás 11 vármegyéről fennmaradt anyagát. Ennek eredményeit az ő kezdeményezésére az MTA SZTAKI és a KSH összefogásával számítógépre vitték 1972-től. Ezt Magyarországon az egyik első számítógépes történettudományi adatbázisként tartjuk számon. A kor jeles történelmi

vitáinak aktív szereplője volt: a Molnár Erik-féle nacionalizmusvita után bekapcsolódott a Lukács-felfogással szemben kibontakozó történelmiregény-vitába is. A természetföldrajzi körülmények által meghatározott agrártermelési adottságok és a demográfiai folyamatok közötti összefüggések feltárása terén nyújtott történelmi statisztikai módszereivel alapvetően új eredményeket ért el, és számos hadtudományi ismeretterjesztő mű, esszé szerzője és szerkesztője is. Munkásságát hét könyv és több mint száz tudományos szakkikk, újságcikk alkotja.

2003. október 10-én, Budapesten hunyt el, és az Óbudai temetőben helyezték végső nyugalomra. 2005-ben sírját a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság védetté nyilvánította. Emlékeire 2009. szeptember 17-én a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtörténelem Tanszékén róla nevezték el a Perjés Géza Szakkabinetet. Életútja és életműve elválaszthatatlanul kötődik a magyar hadtörténelem és hadtudomány kutatásához, valamint annak tudományos igényű irodalmi feldolgozásához. ●

KIÁLLÍTÁS A LUDOVIKÁN: PERJÉS GÉZA HADTÖRTÉNEÉSZRE EMLÉKEZVE

„Perjés Géza nemcsak tisztnek és tudósnek, hanem embernek is kiváló volt” – fogalmazott Hermann Róbert történész, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem *Ludovikás életutak* című kiállításorozatának második állomásán. Az NKE Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár által szervezett rendezvényen Padányi József mk. vezérőrnagy hangsúlyozta, hogy a kiállításorozat az emberre koncentrál, a ludovikás értékekre, amelyek felmutatása ma is nagyon fontos dolog. Az NKE tudományos rektorhelyettese reméli, hogy a közeljövőben megvalósulhat a Ludovika Történelmi Múzeum is, ahol állandó kiállításként lehet megtekinteni a ludovikás életutakat. „Nagyon büszke vagyok arra, hogy ma Perjés Géza életútja és hadtörténelmi múltja van terítéken” – hangsúlyozta a vezérőrnagy. Hermann Róbert személyes és szakmai élményeit osztotta meg a megjelentekkel. A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese büszkén idézte fel, hogy 2001-ben megjelent munkájának hatására kezdett el foglalkozni Perjés Géza az 1848-as történelmi eseményekkel, és írt meg két nagy tanulmányt is. „Perjés Géza igazán megérdemli, hogy kiállítással emlékezzünk rá” – fogalmazott a Magyar Történelmi Társulat elnöke. A megnyitót követően a Perjés Géza tiszteletére készített kisfilmet és a kiállítást is megtekinthették az érdeklődők, akiknek Hausner Gábor alezredes, hadtörténelmi kutató tartott tárlatvezetést.

A Ludovika ostroma

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: ARCHÍV

Fotó: HM HIM archív

1919. június 24-én robbant ki a tanácsköztársaság ellen szervezett legjelentősebb puccskísérlet, amelyben a Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia növendékei is részt vettek. A kezdeményezés – sikertelensége ellenére – komoly jelzést adott a proletárdiktatúrával szembeni növekvő ellenszenvről. A történéseknek korabeli források segítségével jártunk utána.

Magyarországon a tanácsköztársaságot 1919. március 21-én kiáltották ki, ezzel megteremtve a proletárdiktatúrát, ahol a hatalom a Kommunisták Magyarországi Pártja kezébe került. A kommunisták megerősödéséhez elsősorban az vezetett, hogy demagóg ígéreteikkel nagy hatással voltak elsősorban a szegényebb rétegekre. Emellett az is kedvezett számukra, hogy az őszirózsás forradalom óta számos probléma megoldatlan maradt. Ezek közé tartozott, hogy nem sikerült megfelelő földreformot végrehajtani, és szabad választásokat sem írtak ki. Az elhibázott külpolitika pedig azt eredményezte, hogy az antanthatalmak újabb területek kiürítését követelték Magyarországtól. A kormány lemondott, Károlyi Mihály

köztársasági elnök pedig a Magyarországi Szociáldemokrata Pártot bízta meg a kormányalakítással. A párt baloldali szárnya azonban megegyezett a bebörtönzött Kun Béláékkal a proletárdiktatúra megalakításában. A puccsot másnap reggelig végre is hajtották, szétkürtölve Károlyi lemondását. Bár ez nem felelt meg a valóságnak, az államfő végül belenyugodott eltávolításába.

A tanácsköztársaság 133 napja alatt a kommunisták megkezdték a földek és üzemek állami tulajdonba vételét, diktatúrát hoztak létre, egyfajta harcot hirdetve a „régirend”, elsősorban a nemesség, a gazdag polgárság, parasztság és az egyházak ellen. Az antidemokratikus politika, a kommunisták döntéshozói

monopóliuma a szegényebb rétegeket jó ideig nem zavarta, 1919 nyarára azonban a városi munkásokat leszámítva szinte valamennyi társadalmi réteg szembefordult a hatalommal. A parasztság egyre hangosabban követelte a földosztást, és elégedetlenségének adott hangot a közös termelészövetkezetek kialakításával kapcsolatban. Az ország polgárai egyre nehezebben viselték el a hatalom által mutatott vallási és nemzeti intoleranciát, a felfokozott vallásellenes propagandát, valamint

A Szovjetház vörös védői az alsó rakpartról tüzelnek a monitorokra

az internacionalista eszme sulykolását. Egyfajta intézményesített terror volt tapasztalható az országban: a Cserny József vezette Vörös Őrség és a Szamuely Tibor által irányított Lenin-fiúk garázdálkodása félelemben tartotta a lakosságot.

Ebben az egyre elégedetlenebb társadalmi miliőben került sor a Ludovika Akadémiáról indított kommunistaellenes puccsra, amelyet már hosszú hetek óta szerveztek a tanári kar egyes tisztjei. Közülük is kiemelkedett Lemberkovics Jenő százados, a Hadügyi Népbiztosság tanügyi osztályvezetője, Schranz Ödön alezredes és Hönig Vilmos tüzér őrnagy.

„Mindazok, akik a vörös rémuralom megbuktatására a fővárosban ellenforradalmat készítettek elő, mindig számításba vették a Ludovika Akadémiát mint a megszervezendő ellenforradalom egyik legerősebb pillérét. Tervezésben, jóakarásban nem volt hiány, de az összes tervek már csirájukban meghíúsultak a terror, valamint az önbizalom hiánya, az egymás iránti bizalmatlanság és a végrehajtáshoz szükséges kellő számú erő hiánya miatt. A Ludovika Akadémia tanári karának és akadémikusainak hősieles önfeláldozása, ha vállalkozásuk nem is volt sikeres, mégsem volt hiábavaló, mert ezekben a tragikusan sötét időkben a hazaszeretet és kötelességteljesítés eszményi példáját

nyújtották a jelen és a későbbi nemzedék számára” – olvasható a Dezséri Bachó László szerkesztésében 1930-ban megjelent, *A Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia története* című könyvben. Az akadémia tisztikarának egy része tudott a fővárosban folyó ellenforradalmi készülődésekről. Őket a június 21-én megtartott tanári értekezlet után Bartha László őrnagy bizalmasan tájékoztatta a részletekről. „Az ellenforradalmi mozgalom, amelynek vezetője Lemberkovics Jenő százados, rövid

Lemberkovics Jenő százados emléktáblájának leleplezése, 1921. július 25.

időn belül okvetlenül megindul, mert az ellenforradalmi csoportok már igen türelmetlenek. Az ellenforradalom eszméjének az összes szervek meg vannak nyerve. Haubrich és a vasmunkások, a monitorok, az önálló iparosok, kereskedők, tisztviselők és a régi rendőrség is támogatják az ügyet. Az ellenforradalom legfőbb támaszpontja a Ludovika Akadémia lesz. Az akadémia feladatai közé tartozik a József-telefonközpont és a Ráday-utcai autógarázs elfoglalása is. A zászlóalj egyelőre az akadémiában marad, ahová a később tudtul adandó jelre a kisebb ipari szervezetek is be fognak vonulni. Ezeket az akadémián felszerelik és azután csoportokban a városba küldik. Ezalatt a vasas zászlóaljok tüntető felvonulást rendeznek és Kun Béla lemondását követelik, míg a régi rendőrség emberei elfoglalják a főkapitányság épületét” – olvasható a könyvben.

Június 24-én délután 1 órakor Bartha László őrnagy a tisztiegyezményben összegyűlt tiszteteket az egyik századirodába rendelte, és ott közölte velük, hogy délután 3 órakor kezdetét veszi az ellenforradalom. Az általa kiadott parancs a többi között tartalmazta, hogy az ellenforradalom kezdetét a Vilmos- (Engels-) laktanya udvarán leadott ágyúlövések jelzik, majd ezt a jelet a Ludovika Akadémia parkjában felállított akadémikusai »

GUIDO ROMANELLI – „A MAGYAROK IGAZ ÉS ŐSZINTE BARÁTJA”

A Magyarországon a két világháború között szinte legendává váló olasz tisztnek számos ludovikás köszönheti az életét. Guido Romanellit 1919. május 12-én nevezték ki a bécsi olasz misszió budapesti delegációja új parancsnokának, és még aznap a magyar fővárosba küldték. Emlékirata szerint feladataira vonatkozóan Romanelli nem sok eligazítást kapott, az azonban nyilvánvaló volt számára, hogy megbízatása sokkal inkább diplomáciai, mint katonai képességeket igényel. Humanitárius tevékenysége tetőpontjának az olasz legfelső katonai vezetés is a június 24-i felkelés résztvevőinek megmentését tekintette. Romanelli rövid jegyzékben szólította fel Kun Bélát, ne hajtsák végre az ítéleteket olyan személyek ellen, akik egy politikai eszméért harcoltak, hanem tekintsék őket hadifogolyként. A jegyzék azzal fejeződik be, hogy a szövetséges hatalmak mindenkit személyesen felelősnek tekintenek, aki a fenti figyelmeztetés szellemével ellenkezően jár el. A külügyi népbiztos válaszelevelében felháborodva utasította vissza a magyar belügyekbe történő illetéktelen beavatkozást. Romanelli másnap újabb jegyzékben tiltakozott. Bár mindenki tudta, hogy a felkelők kivégzése esetén sem fog az antant felelősségre vonást kezdeményezni, a bécsi katonai missziók, különösen Segrè és Romanelli jóindulatát Kun

Béla nem kockáztatta. Közölték, hogy csak a lázadás 11 vezetőjét, illetve felbujtóját ítélték halálra, a ludovikásokat – fiatal korukra és tapasztalatlanságukra hivatkozással – elengedik. Romanelli határozott fellépésének köszönhetően végül senkit sem végeztek ki. Ezzel több mint kétszáz ember életét mentette meg. 1922 novemberében a Parlament kupolacsarnokában Romanelli két mellszobrot, egy ékkövekkel kirakott díszkardot, egy festményt, nyolc piros-fehér-zöld szalagos bronzérmét vehetett át. Később utcát is elneveztek róla, majd a Ludovika falán emléktáblát, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen 2000-ben pedig domborművet avattak a tiszteletére. Néhány évvel később szobrát ismét felállították.

üteg ágyúlövésekkel Kispest felé továbbítja. A tervek szerint megszállják az épület frontját, a lovaskülönítmény környékét, a melléképületeket és az összekötő folyosókat, elfoglalják a József-telefonközpontot, és elzárják az Orczy utat az akadémián gyülekező kisiparosokkal és munkásokkal.

„A parancs közlése után a századparancsnokok lelkes szavakkal szólították fel az akadémikusokat az ellenforradalomban való részvételre. Két akadémikus kivételével valamennyi lelkes örömmel vállalkozott a már régóta várt parancs teljesítésére. Az ellenforradalomban összesen 144 akadémikus és 137 növendék vett részt” – olvasható *A Magyar Kir. Honvéd Ludovika Akadémia története* című könyvben. A felkelés szervezői az akadémia tisztjei és növendékei mellett a dunai flotta egy részének segítségére is számíthattak. A terveknek megfelelően a kadétek hatalmukba is kerítették a Ludovika épületét, egy másik osztag pedig elfoglalta a József-telefonközpontot.

A felkelés ellen azonban gyorsan mozgósították a Vörös Hadsereget és a Vörös Őrséget. Lemberkovics századost

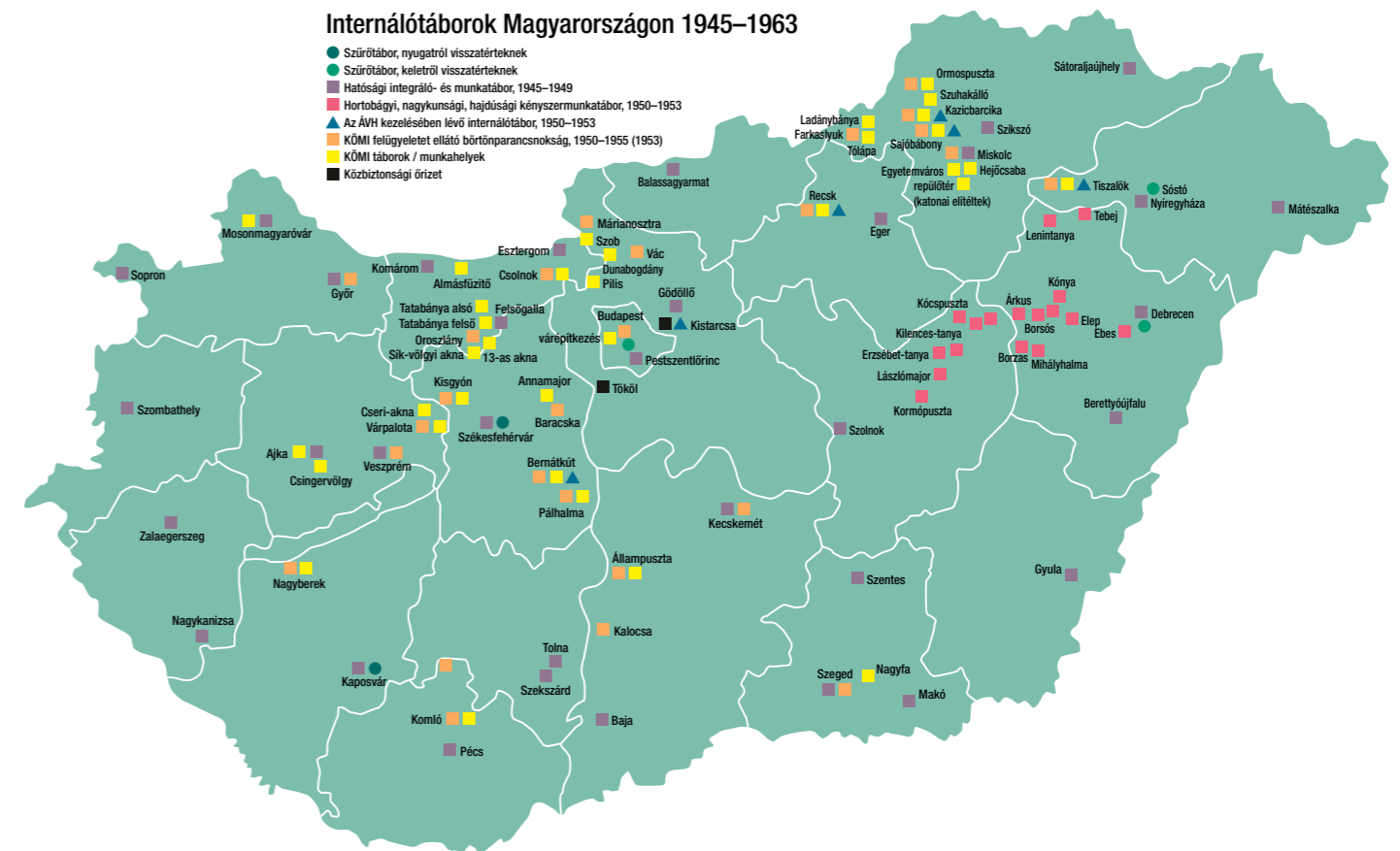
több tisztársával együtt elfogták, majd agyonlőtték. Este pedig az Üllői és Orczy út felől megindultak a vörösszázadok a Ludovika ellen, majd aknavetőket és tüzérséget is bevetve néhány óra alatt megtörték az ellenállást. A felkelők 25-én, éjjel két óra körül megadták magukat. Lemberkovicsék arra számítottak, hogy a város katonai parancsnoka, a volt szociáldemokrata Haubrich József hadügyi népbiztos is melléjük áll majd a felkelésben. Azonban rosszul mérték fel az erőviszonyokat, mert Haubrich az időközben bevezetett statárium parancsnoka lett, amiről azonban a felkelők nem tudtak. Mikor a vörösök és a fehérek közötti küzdelem eldőlni látszott, a népbiztos egységeivel az akadémiához vonult, és miután bombázással fenyegette meg a felkelőket, másnap hajnalra felszámolta a lázadást.

Mindezt komoly vérfürdő követte volna, azonban a menet közben meghozott halálos ítéletek végrehajtását Guido Romanelli alezredes, az antant Magyarországra küldött megbízottjának erélyes közbelépése megakadályozta. ●

Igazságszolgáltatás ÁVH-s módra

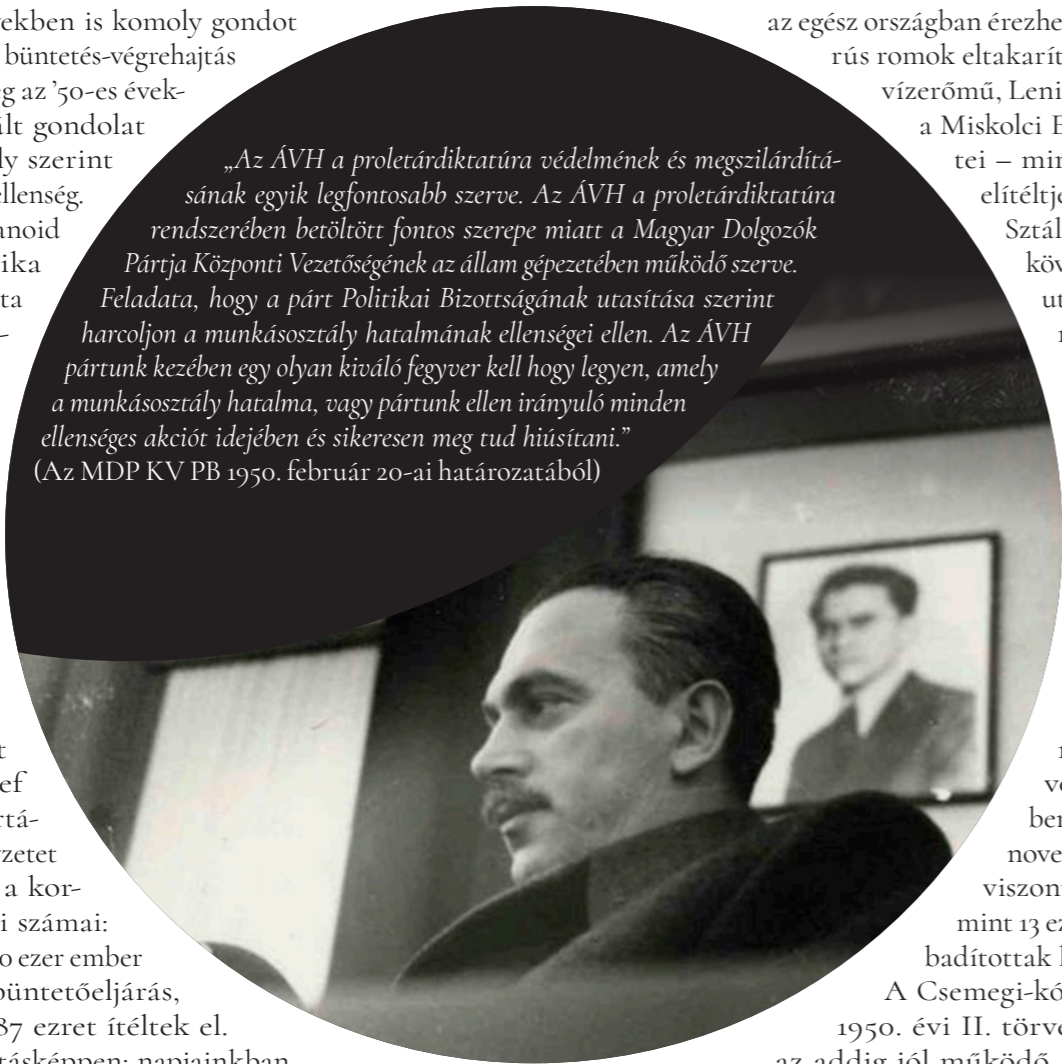
SZÖVEG: TASI TIBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, INTERNET

A Belügyminisztériumtól szervezetileg függetlenített, közvetlenül a minisztertanácsnak alárendelt Államvédelmi Hatóság (ÁVH) 1949. december 28-án alakult meg. Ez volt a kommunista párt félelmetes terrorhivatala, egy olyan, önálló hatalommal bíró intézmény, amelytől még a párt vezetőinek egy része is tartott. Az igazságszolgáltatás akkori vészterhes korszakáról és a büntetés-végrehajtás szervezetrendszeréről a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen rendeztek konferenciát.

Az 1970-es években is komoly gondot okozott a hazai büntetés-végrehajtás dolgozóiba még az '50-es években beletáplált gondolat kiirtása, amely szerint a fogvatartott ellenség. A sztálini paranoid büntetőpolitika ugyanis egyfajta harci feladatnak tekintette a rendszerrel szembe fordultak megsemmisítését. „A Gestapót felváltottuk az ÁVH-val” – foglalta össze a korszak kegyetlen valóságát Lőrincz József ny. bv. dandártábornok. A helyzetet jól jellemzik a korszak ítélkezési számai: 1951–52-ben 650 ezer ember ellen indult büntetőeljárás, akik közül 387 ezret ítéltek el. (Összehasonlításképpen: napjainkban évente 70 ezer büntetőeljárás indul, ennek 12–13 százaléka zárul börtönbüntetéssel.) Akkoriban olyan megállapítások születtek a büntetés-végrehajtásról, hogy az az állam számára nem lehet ráfizetéses. Az önfenntartás illúziója nem volt lehetetlen: az elítéltek termelőegységekbe tömörülve javították a gazdaság mutatóit, leszámítva azt a 2,5–3 millió embert, akik a Gulagon szenvedtek – mondjuk erről akkoriban nem sokan tudtak. A büntetés-végrehajtásnak két célja volt: a dolgozó nép védelme és az elkövetők „megjavítása”, szépen fogalmazva: a szocialista tudatformálás. Ezeknek a céloknak azonban nem sok közük volt a valósághoz. 1952 végére már szinte az egész országot behálózták az úgynevezett őrparancsnokságok, illetve munkahely-parancsnokságok, amelyek megalakítása még 1949-ben kezdődött el. Átlag 45 helyen, 76 ezer fogvatartottat dolgoztattak. Kezük munkája

„Az ÁVH a proletárdiktatúra védelmének és megszilárdításának egyik legfontosabb szerve. Az ÁVH a proletárdiktatúra rendszerében betöltött fontos szerepe miatt a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének az állam gépezetében működő szerve. Feladata, hogy a párt Politikai Bizottságának utasítása szerint harcoljon a munkásosztály hatalmának ellenségei ellen. Az ÁVH pártunk kezében egy olyan kiváló fegyver kell hogy legyen, amely a munkásosztály hatalma, vagy pártunk ellen irányuló minden ellenséges akciót idejében és sikeresen meg tud hiúsítani.”
(Az MDP KV PB 1950. február 20-ai határozatából)

az egész országban érezhető volt: a háborús romok eltakarítása, a tiszalöki vízerőmű, Leninváros építése, a Miskolci Egyetem épületei – mind-mind a kor elítélteinek munkája. Sztálin 1954-ben bekövetkezett halála után előtérbe került a közkegyelem kérdése, ám a börtönökben igazi létszámcsökkenés nem következett be. Fordulatot ebben 1956 hozott: szeptember 1-jén még 30 ezren voltak börtönben, október 25. és november 4. között viszont kicsivel több mint 13 ezer elítéltet szabadítottak ki. A Csemegi-kódexet felváltó 1950. évi II. törvény elsöpörte az addig jól működő „fegyház-börtön-fogház” hármast. A büntetés-végrehajtás militáris jelleget kapott, megjelentek a Magyar Honvédségnél alkalmazott rendfokozatok, a fegyőr megnevezést pedig megszüntették. „A bíróságok meg akartak felelni a politikai elvárásoknak, és ontották az ítéleteket” – mondta Estók József ny. bv. dandártábornok. Létrejötték a nyitott végrehajtási intézetek: bányákban, mezőgazdasági területeken dolgoztak a fogvatartottak. Ezek mellett működött 6 országos büntetőintézet, 3 bírósági fogház, 18 megyei bírósági fogház, 2 törvényszéki és 81 járásbírósági fogház. 1949 végén aztán megalakult az ÁVH, amely megkapta (elfoglalta) a recki, a kazincbarcikai, a tiszalöki és a kistarcsai internálótáborokat. 1950 után több börtön is az Államvédelmi Hatóság irányítása alá került: a Budapesti Pestvidéki Fogház, a Markó utcai fogház II. és III. emelete, a Mosonyi utcai fogház,

(1930-tól) kivételesen jó elbánásban részesült a börtönben, egyszemélyes zárkája egész nap nyitva volt, szabadon járkálhatott. Az ÁVH egyik fontos objektuma volt a Mosonyi utcai Állambiztonsági Fogház. Az 500 fő befogadására tervezett épület a háború végén, 1945-ben romokban hevert, feladatait azonban már akkor rendeletben jelölték ki: kétezer fő internálása és rendőri felügyelet alá helyezése. Az ÁVH 1950 júliusától fokozatosan alakította és vette át funkcióit. Akkoriban indult meg a férőhelyek bővítése kétezer főre, de a cellák rendjének átszervezése is: 12 cella volt az alagsorban, a 3. és a 4. cellát meghagyták sötétzárkának. A cellákba emeletes ágyak kerültek, és kialakítottak 24 magánzárkát, valamint új konyhát is. (Igaz, utóbbi nem üzemelt, hiszen a megnyitás előtt minden konyhai eszközt kiloptak belőle.) Bank Barbara, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tagja azt mondja: a toloncház udvarán megépült fal jól jelzi a rendőrség és az ÁVH teljes elkülönítésének szándékát. 1950 novemberére a Mosonyi utcai Állambiztonsági Fogház új funkciókkal bővült. A napi élet részévé vált a hadifogolyszűrő tábor, üzemegységek kezdték meg a működésüket, míg a részben felgyógyult internáltak házimunkát láttak el, és megkezdődtek a kihallgatások is. Az első és második emeleten kialakított kórház működését is az ÁVH felügyelte, a veszélyes, elszigetelésre szánt internáltak számára külön részt alakítottak ki. Az első „hadifogoly-szállítmány” 1950. december 4-én érkezett. Az ezt követő időszakban számuk 2000–2500 fő között mozgott. Az internálótáborok felszámolása, a részleges amnesztia, azaz 1953 után az épület jelentőségét veszítette. A napi jelentések megszűntek, az ezt követő időszakról már igen nehéz forrást találni. Az irattárak kutatása talán még felszínre hozhat adatokat az ÁVH ezen rettegett intézményéről. ●

a Budapesti Gyűjtőfogház, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet, valamint a Váci Fegyház. Napjaink híres-hírhedt büntetés-végrehajtási intézete a szegedi Csillag börtön. Az épület 1884 augusztusára készült el, azóta – egy rövid időszakot kivéve – folyamatosan büntetés-végrehajtási feladatokat lát el, az első fogvatartott befogadása 1885 januárjában történt. Nagy István főhadnagy, reintegrációs tiszt szerint a Csillag börtönnek az ÁVH-s időkben is híre volt, ám vonatkozásában meglehetősen feltáratlan a politikai fogvatartás története. A II. világháború idején, a hadifogolytáborok időszakában előfordult, hogy az 500 fő elítélt befogadására tervezett börtönbe 12 ezer hadifoglyot zsúfoltak be, vagyis az egyfős magánzárkákba 20-nál többen kerültek. A fellelt iratokból tudni lehet, hogy Rákosi a raboskodása idején

Nem lehetünk büszkéek történelmünk árnyoldalaira, de nem foglalkozni velük bűn – Ruzsonyi Péter, a Rendészettudományi Kar dékánjának gondolatai rádöbbennek arra, amit a konferencián feldolgozott témakör is megmutat: mi az, amit nem szabad. Rávilágítanak az emberség fontosságára, amit sokszor rejtetten ugyan, de mégis gyakoroltak a büntetés-végrehajtás akkori dolgozói. A dékán felelevenítette az egykori hírhedt ÁVH-s börtönben, a váci intézetben szerzett múltbéli tapasztalatait, amely 30 évig zárva volt még a szakma előtt is. Úgy fogalmazott: áradt belőle az embertelenség, a gonoszság, történelmünknek az a része, amelyet tudományos igényességgel kell feldolgozni.

A napi jelentések megszűntek, az ezt követő időszakról már igen nehéz forrást találni. Az irattárak kutatása talán még felszínre hozhat adatokat az ÁVH ezen rettegett intézményéről. ●

Fesztiválozás kicsiknek- nagyoknak

A nyári szabadság legüdítőbb része a fesztiválozás. Országszerte kiváló programok várják az érdeklődőket a kulturális, gasztronómiai vagy sportesemények alkalmával. 2019 júniusának legszórakoztatóbb fesztiváljait gyűjtöttük össze.

Balaton Fesztivál

Balatonkenese, 2019. június 27–30.
Balatonkenese első igazi nyári programja, ingyenes családi gasztronómiai fesztiválja várja az érdeklődőket páratlan környezetben, közvetlenül a Balaton partján. A résztvevők egy helyen megtalálják a hazai zene és gasztronómia különlegességeiből összeállított ínycsemegetéseket. Lesznek zenei programok tematikus felosztásban, különleges street food ételek, italok és minőségi kézműves termékek vására is, hogy számtalan családi élménnyel gazdagodhassanak kicsik-nagyok egyaránt.

Karcagi Birkafozö Fesztivál

Karcag, 2019. június 28–29.

Június beköszöntével Karcagon kikerülnek az asztalra a birkaételek is, így a népi ételek főzőversenyére, a birkafozö versenyre is sor kerül. A kétnapos rendezvényen igazi hagyományos birkafozököltre, népművészeti kirakodóvásárra és kézműves élelmiszerek vásárára lehet számítani.

Méz- és Meggyfesztivál

Szank, 2019. június 28–29.

A Bács-Kiskun megyei Szank legnagyobb nyári rendezvényén, a térség egyik legszokásosabb gasztronómiai fesztiválján két különlegességet is ünnepelnek. Egyrészt, hogy Szankon a homokos talajnak köszönhetően különleges ízvilágú meggy terem, másrészt, hogy az itt termő vad dohányynak köszönhetően a hazánkban egyedülálló selyemfűméz is innen származik. 2009 óta minden évben a meggy érésének idején rendezik

meg a Méz- és Meggyfesztivált, ahol a helyi mézes és meggyes finomságok mellett meggykirálynő- és mézkirályválasztás is várja az édesszájú érdeklődőket. Az egész napos szórakozásról neves énekesek, humoristák, színészek, valamint ügyességi versenyek, változatos és ötletes programok gondoskodnak.

Lacipecsenye Fesztivál – László-napi Vigasságok

Kiskunlacháza, 2019. június 28–29.

Június végén, egész pontosan 27-én ünneplik a László névnapot, amely egyben a Laci-napi falunap is. A XV. Lacipecsenye Fesztivál háromnapos felhőtlen szórakozást ígér. A kiskunlacházi parkban felállított színpadnál koncertek, helyi zenekarok, gyermekszínház, ízes gasztronómia, főzőverseny, fagyalt- és fröccsterasz, tehát lacházi tehetségek kulturális kavalkádja várja az érdeklődőket.

BÚCSÚZNAK VÉGZŐS HALLGATÓINK

ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS KÖZIGAZGATÁSI KAR

2019. július 12., 10:00 és 14:00 óra
Ludovika Aréna

RENDESZETTUDOMÁNYI KAR

2019. június 28., 09:00 és 12:00 óra
Ludovika Aréna

Tisztavetés: 2019. június 29., 09:00 óra, Budai Vár, Kapisztrán tér

HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR

2019. július 5., 10:00 óra, augusztus 17., 10:00 óra
Ludovika Főépület Szent László Kápolna

Tisztavetés: 2019. augusztus 20., 08:00 óra, Kossuth tér

NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI TANULMÁNYOK KAR

2019. július 6., 10:00 óra
Ludovika Aréna

VÍZTUDOMÁNYI KAR

2019. június 27., 15:00 óra
NKE VTK, Bajai Campus

KATASZTRÓFAVÉDELMI INTÉZET

2019. június 27., 10:00 óra
Ludovika Főépület Szent László Kápolna

NEMZETBIZTONSÁGI INTÉZET

2019. július 4., 10:00 óra
Ludovika Főépület Szent László Kápolna

ORCZY

SUMMER CHILL

HANGOLÓDJ RÁNK!

**LÉPJ KI A VÁROS ZAJÁBÓL, SZÓRAKOZZ ÉS TÖLTŐDJ
33 NYÁRI ESTÉN ÁT A ZÖLDBEN, AZ ORCZY-TÓ PARTJÁN!**

INGYENES PROGRAMOK:

KERTMOZI, AKUSZTIKUS POP, SOUL ÉS JAZZ, KLASSZIKUS ZENE

RÉSZLETES PROGRAMOK:

  ORCZYSUMMERCHILL